

NÉPÚJSÁG

2026. augusztus 20.,
csütörtök
LXXVIII. évfolyam
185. (22345.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Édesanyákat érintő törvényes megkülönböztetés Sokan nem sejtik a kellemetlen meglepetést

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Hátrányosan megkülönböztető helyzet állt elő, ami azokat az édesanyákat érinti, akik 2001. április 1. és 2005. december 31. között voltak gyereknevelési szabadságon. Ezek az édesanyák törvényes csapda áldozatai, hiszen a 2023. évi 360-as új nyugdíjtörvény értelmében a nyugdíj megállapításakor az ebben az időszakban gyerekneveléssel töltött éveket nem számolják bele a szolgálati időbe (régiség), azaz nem adódnak hozzá a

tb-járadékos ledolgozott évekhez. Sok, jelenleg nyugdíjazáshoz közeledő nőnek nincs tudomása erről, s kellemetlen meglepetés érheti őket, amikor a ledolgozottak hitt éveik helyett pár évvel kevesebb szerepel a munkaéveik nyilvántartásában.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje

idejében
megújítani
előfizetését!

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

Megújulnak
a marosvásárhelyi
oktatási intézmények

Voltak olyan intézmények is, amelyeknek teljes körű felújításra volt szükségük.

4.

A Veress család
menekülése
Erdélyből

A magyar csapatok veszteségei miatt mozgósították a tartalékos katonákat a hadiállományban fennálló hiány, a foghíjak kiegészítése, valamint a hosszú ideje harcoló katonák felváltása érdekében.

6.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupil-latágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

OPTICA

OPTOFARM

AKTUÁLIS

Adj, király, kenyeret!

Karácsonyi Zsigmond

Ha nem adsz, szakítok! Nem gyerekjáték, hanem az anyaországtól elszakított feleim önző viszonyulása a pénzosztó politikusokhoz. Tudatot torzító függőség. Hatalomváltáskor pedig siránkozó acsargás. A talpraesett koránkelők megtalálták már a húsfazékhoz vezető, résre nyitott új ajtókat. Mert mindenki valakinek a valakije. Szent István napján nem én akartam ezzel előhozakodni, az apropót Tarr Zoltán társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszter levele adta, az a levél, amelyet a Kolozsvári Magyar Napokon Kollai István helyettes államtitkár tolmácsolt: „Minden ponton szakítunk az előző kormány politikai és személyi szimpátián alapuló, gyakran átláthatatlan rendszerével”. Erre egy rockoperai részlet jut eszembe: „Mindenkinek helyzete van. Volt is, lesz is, itt is, ott is. Minden kornak rendszere van...”. Igen, az István, a király dalszövegéből idéztem. Bródy-Szörényi örök érvényű műve több millió magyar számára egyet jelentett/jelent augusztus 20. üzenetének katartikus felfedezésével. Sorsunk folyamatos újraértelmezésére kényszerít. A Kárpát-kanyarba szorult transzilvánoknak talán még többet is, mint a vasfüggönyön átkacsingató nyugati testvéreinknek. Nemcsak azért, mert több bennünk a koppányi vér, hanem mert a román kommunista diktatúra léleknyomorító éveiben önbecsülő reményt adott. A titokban hallgatott rockopera egyet jelentett a lázadással.

A Duna-parti miniszter kolozsvári üzenetében megígérte, hogy nélkülünk nem döntenek rólunk, és a Tisza-kormány nem akar új politikai pártot

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

20

CSÜTÖRTÖK

Ma **ISTVÁN, VAJK,**
holnap **SÁMUEL, HAJNA** napja

Az év **232.** napja, hátravan **133** nap

IDŐJÁRÁS

Részen napos

Hőmérséklet:

max.: **34 °C**
min.: **17 °C**

naptár

Isten éltesse!

SÁMUEL: a héber Semuél névből származik. Jelentése: Isten meghallgatott.

HAJNA: a nevet Vörösmarty Mihály alkotta meg a hajnal szóból a Zalán futása című művében.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2026. augusztus 19.	
1 €	5,2452 lej
1 \$	4,5190 lej
100 Ft	1,4375 lej
1 g arany	633,3435 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K

Ismét kánikulára számíthatunk

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (ANM) elsőfokú hőségriasztást adott ki Maros megyére és az ország túlnyomó részére. Az előrejelzés szerint augusztus 20-án, csütörtökön (ma) 10 órától másnap 10 óráig kánikulára és fokozott hőterhelésre kell számítani, a hőmérséklet-páratartalom mutató (ITU) pedig eléri és akár meg is haladhatja a kritikus 80 egységet. Az említett időszakban a legmagasabb nappali hőmérséklet 34–37 °C között alakul, helyenként pedig trópusi éjszakákra is számítani kell, ahol a hőmérséklet nem esik majd 20 °C alá.

Áramszünet lesz Marosszentgyörgyön

Az Electrica áramszolgáltató tájékoztatása szerint augusztus 27-én, csütörtökön 9 és 16 óra között áramszünet lesz a következő marosszentgyörgyi utcákban: Hunyadi Mátyás, Béke, Mocsár, Bolyai János, Muskátli, Emelkedő, Feketerigó, Keskeny, Malom, Templom, Tófalvi, Ibolya, Cinege, Csillagvirág, Szilvafa, Hattyú, Alma, Szent Mihály, Szent András, Szent József, valamint a Rózsák sétányán.

Mezőgazdasági tájékoztató Havadon

Augusztus 24-én, hétfőn 14 órától Havadon a polgármesteri hivatal gyűléstermében tájékoztató eseményt tartanak a mezőgazdasági pályázati lehetőségekről és az ezekhez kapcsolódó tudnivalókról. Az alkalomra elsősorban olyan mezőgazdaságban tevékenykedő személyeket várnak, akik érdeklődnek a pályázati lehetőségek iránt, vagy szeretnének többet megtudni a rendelkezésre álló támogatásokról.

Kezdődik az őszi felvételi a Sapientian

Augusztus 24-én, hétfőn kezdetét veszi az őszi felvételi időszak a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karán. Az érdeklődők szeptember 3-ig jelentkezhetnek a nyári felvételi után megmaradt tandíjmentes, költség-hozzájárulásos, differenciált költség-hozzájárulásos és teljes tandíjas helyekre. Az iratkozás online zajlik a felveteli.sapientia.ro honlapon. A szabadon maradt helyek száma, illetve bővebb információk megtalálhatók az egyetem honlapján.

Operett-előadás Szovátán

Augusztus 20-án, csütörtökön (ma) 19 órától a szovátai nyári színpadon lép fel a kolozsvári Operettissimo együttes. Az előadás megtekintése ingyenes.

Széllyes Sándor-emlékest

Augusztus 23-án, vasárnap a mikházi búcsú alkalmából a 20 éve elhunyt Széllyes Sándorra is emlékeznek. A néhai előadóművész tiszteletére a Maros Művészegyüttes 19 órától a Csűrszínházban adja elő Szilágyságtól Szentiványig című autentikus folklórelőadását, amelyhez az elmúlt évtized legsikeresebb produkcióiból válogattak néptáncokat és népdalokat. Helyfoglalás a 0744-394-186-os telefonszám.

Hírszerkesztő: Szeredai Vivien

A Geiger cégcsoport Erdőalján

Szakszerűen előkészített utat aszfaltoznak

Az Erdőalján zajló útépítésre látogattunk, ahol szemrevételeztük az aszfaltozásra előkészített útszakasz rendkívüli minőségét. Mindeközben az motoszkált bennem, hogy sok településen, ahol még csak földutakon botladoznak a lakosok, vagy hatalmas keréknyomokat kerülgetnek a járművek, egy hasonló módon elkészített út is nagy előny lenne. Az előkészítés részleteit kérésünkre a Geiger cégcsoport munkatelep-vezetője, **Nyulas Zsolt** mérnök (a fotón középen) a helyszínen dióhéjban elmagyarázta.

Szer Pálosy Piroska

A Geiger Transilvania cég mélyépítési, útépítési és aszfaltozási munkákat végez Maros megyében is, telephelyük Maroskeresztúron van. Az aszfaltozási munkálatok előkészítése szigorú technológiai lépésekből áll.

Tavaly szeptember-októbertől a talaj kiásásával kezdték a tervezett mélységig, majd stabilizálták az addig majdhogynem járhatatlan földutat

Fotó: Nagy Tibor

Küküllőpócsfalva és Erdőalja között, ugyanis földútra nem lehet aszfaltreteget húzni. Ezt követően került rá a 30 cm vastag kavicsréteg. A jelenlegi kemény, tömör útréteg állagát a több ízben elvégzett öntözés és hengerelés technológiáját alkalmazva érték el, majd erre kerül az aszfaltreteg. Az út melletti patak medrébe támfalat építettek, melyet kavicssal megtöltött dróthálóból alakítottak ki. Ezeknek

védő szerepük lesz a nagy mennyiségű lezúduló áradások alkalmával, amelyek hiányában a víz kimoshatja az utat. A Maros Vízügyi Igazgatóság statisztikai adatai alapján a tartós esőzések alkalmával lezúduló vízmenyiséget vették alapul, valamint a tervezők előírásait. A 4,5 kilométeres útszakaszon kívül több kategóriájú hidat, átereszt is építenek, összesen 15 darabot – hangsúlyozta a szakember.

Megjelent a Várad kulturális folyóirat augusztusi száma

A Várad augusztusi száma gazdag és sokszínű anyaggal jelentkezik. Az irodalom rovatot Șerban Foarță verse nyitja Eszterő István fordításában, majd Szentgyörgyi László *Teremtés* című novellája, Aknay Tibor, Fábián Judit, B. Mihály Csilla és Sente B. Levente versei következnek. Kovács R. Andrea *A Ványadt Vogyanoj* című folytatásos novellájának első részét is olvashatjuk.

Esszével jelentkezik Bíró Éva és Boga Júlia, verssel László György. Tóth Hajnal interjút készített Oláh Anikó Katalin bábszínésszel *A vagina-monológok* tízéves jubileumi újrarendezéséről, illetve beszámol Riccardo Busi partiumi látogatásáról. Fried Noémi Lujza Bodó Márta *Újratervezés* című novelláskötetét recenzálja. Kerekes István fényképes krónikájában a Fertő-tó nyári alkonyát idézi fel.

A tanulmányok közül Imre Zoltán sorozatának negyedik része a török kori Nagyvárad kulturális arculatát, a kávé és fűszerek elterjedését, a vallási együttélést mutatja be. Hochhauser Ronald pedig a századfordulós várad kereskedőcsaládok emlékét eleveníti fel korabeli számológécédulák és hirdetések alapján.

Lencar Péter a Linóleum című film kritikáját közli, Szombati-Gille Tamás pedig indiai útinaplójának epilógusát adja közre.

A lapszámot Riccardo Busi olasz fotóművész, a Nemzetközi Fotóművészeti Szövetség (FIAP) elnökeinek alkotásai illusztrálják.

A számot Barabás Zsuzsa keresztretjtvénye zárja, melynek helyes megfejtői között háromhavi Várad-előfizetést sorsolunk ki.

A *Várad* kulturális folyóirat kiadója a Bihar Megyei Tanács alárendeltségében működő Gheorghe Șincai Megyei Könyvtár. (közlemény)

RENDEZVÉNYEK

Színpadon a régi csibészek

Négy év után ismét együtt lép színpadra két legendás marosvásárhelyi rockegyüttes, a Fortuna és a Corax. Augusztus 22-én, szombaton 19 órától a Sörpatika teraszához várják az egykori és mostani rockereket.

Községi napok Maroskeresztúron

Szeptember 5–6-án immár nyolcadik alkalommal rendezik meg a maroskeresztúri községi napokat. A program szeptember 5-én, szombaton biciklis felvo-

nulással kezdődik, a bringások 13 órakor indulnak a polgármesteri hivataltól. Az ünnepi megnyitó 13.30-kor lesz a Maros-parton, ahol egész napos gyerekprogramokkal, tombolával és kézművesvásárral várják az érdeklődőket. A nyitónapon köszöntik az aranylakodalmat ünneplő házaspárokat, majd moderntánc-, illetve néptánc- és népzenei előadások következnek. Az est folyamán színpadra lép Marcel Pavel, MC Hawer és Tekknő, valamint DJ Nostradamus, a nap zárásaként pedig 22.30-tól tűzijáték lesz. Szeptember 6-án, vasárnap a székelykakasdi kultúrotthonba várják az érdeklődőket. Itt 12 órától sportpályaavató ünnepség kezdődik, amit labdarúgó-bajnokság követ. A községi napokat 18 órától kezdődően kulturális programokkal zárják.

Hivatalba lépett Baka András köztársasági elnök

Augusztus 19-én hivatalba lépett Baka András köztársasági elnök – közölte az MTI-vel szerdán a Sándor-palota.

Mint írták, az államfő egyeztetett a hivatal átvételéről az elnöki feladat- és hatásköröket az átmeneti időszakban ideiglenesen gyakorló Forsthoffer Ágnes házelnökkel, majd találkozott a hivatal állományával. A közlemény emlékeztet, hogy az Országgyűlés az alaptörvény tizenhetedik

módosítása nyomán megüresedett köztársasági elnöki tisztség betöltésére augusztus 11-én választotta meg Baka Andrást, aki augusztus 19-től gyakorolja teljeskörűen államfői feladat- és hatásköreit. (MTI)

Konferencia tehetséges gyermekek támogatására

Neves tudósok részvételével zajlik konferencia szerdán Kolozsváron tehetséges gyermekek támogatására a Nyilas Misi Tehetséggondozó Egyesület szervezésében. A rendezvényre online Karikó Katalin Nobel-díjas kutatóbiológus is bejelentkezik.

A Tudósok tehetséges gyermekekért elnevezésű tudósforum a tanulás, a tudás és a tudomány fontosságának kiemelésével a tehetségek megbecsülésére hívja fel a figyelmet, és a tehetségtámogató egyesület ösztöndíjprogramját népszerűsíti. A Kolozsvári Magyar Napok (KMN) keretében zajló rendezvény társszervezője az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága.

A Székely Tamás biológus és Somogyi Péter agykutató kezdeményezésére és szervezésében létrejött tudós fórumon az egyesület támogatói körét képviselő, nemzetközi hírű tudósok tartanak tudománynépszerűsítő, közérthető előadásokat az egyesület ösztöndíjasai és más érdeklődők számára.

Az Egyetemiek Házában tartott megnyitón Péntek János Széchenyi-díjas nyelvész, egyesületi elnök elmondta: rendhagyó, hogy a KMN programjában tudományos konferencia szerepeljen. Felidézte, hogy a 2003-ban indult ösztöndíjprogram folyamatosan élvezte a tudósok és a tudományos intézmények támogatását. Ötlete egy kolozsvári konferencián született, melyen előadóként arról beszélt, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi kategóriákból alig jut be diák a kolozsvári egyetemre.

Ennek hatására kezdeményezték É. Kiss Katalin nyelvészszel a program elindítását, melyhez Magyarországon számos jeles tudós, a többi között Sólyom László korábbi köztársasági elnök is csatlakozott. A mostani tudós fórum megszervezését Székely Tamás kezdeményezte a tavaly szeptemberben tartott tehetségnapon.

É. Kiss Katalin Széchenyi- és Bolyai-díjas nyelvész elmondta: a rendezvény elsősorban az egyesület ösztöndíjasainak szól, akiknek meg szeretnének mutatni, hogy a tudomány szép, érdekes, izgalmas. Olyan, mint a rejtvényfejtés, ezért az, aki tudománnyal foglalkozik, egész életében szórakozni fog.

Reményét fejezte ki, hogy az előadások sokaknak hozzák meg a kedvét a tudományos pályához.

Somogyi Péter, az Oxfordi Egyetem neurobiológiai professzora, a Brit Tudományos Akadémia tagja nyitóelőadásában a tehetséggondozás fontosságáról beszélt, és ennek neurobiológiai mechanizmusait ismertette. Rámutatott: a tehetségek támogatása jó érzést vált ki a támogatóból, ami a darwini evolúciós elmélet szerint segíti túlélésünket. Az altruizmus ugyanakkor az egyén önzésének is köszönhető – fejtette ki –, hiszen azzal, hogy valaki belép a támogatói körbe, egy közösség részévé válik és ez szintén segíti a túlélését.

Elmondta: támogatóként nagyon jó érzés olvasni a támogatottak mély, őszinte leveleit év végi jelentésükben. „Köszönet az alapítóknak, támogatóknak, jól tanuló, kitűnően teljesítő tanulóknak, nekem egy kiváltság önökkel dolgozni” – fogalmazott.

A moderátori szerepet ellátó Marosán Csaba elmondta: ösztöndíjasból lett támogató. Hétkisgyermekes család tagjaként az egyesület segítsége nélkül a középiskolát sem lett volna esélye elvégezni. Jelenleg a Kolozsvári Állami Magyar Színház színművésze.

A tudós fórum résztvevőit Karikó Katalin Nobel-díjas kutatóbiológus is online bejelentkezésben köszönti Philadelphiából. A neves tudós 50 könyvet is felajánlott az egyesületnek életrajzi kötetéből, amelyet az ösztöndíjasok között osztanak szét.

A rendezvény nyitányaként átadták a Tehetségdíjat és az ösztöndíjasok zenei előadását is meghallgathatták a jelenlévők. A résztvevők a rendezvény ideje alatt adományokkal is támogathatják az egyesület ösztöndíjprogramját.

A Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület az elmúlt 23 évben több mint 1600 ösztöndíjast pártfogolt. A 2025-26-os támogatói évben több mint 250 ösztöndíjas tanulmányait segíti, akik átlagosan 4-6 évig kapnak támogatást. Több mint 1000 korábbi ösztöndíjas érettségizett, diplomázott vagy felsőfokú tanulmányait végzi. Az egyesület tevékenysége a nyilasmisi.ro oldalon böngészhető. (MTI)

ORSZÁG – VILÁG

Romániában a legmagasabb az infláció

Júliusban 3 százalékra nőtt az éves infláció az Európai Unióban a júniusi 2,9 százalékról; a tagállamok közül továbbra is Romániában volt a legmagasabb az infláció, 8,2 százalék – derül ki az Eurostat szerdán közzétett adataiból. Az uniós tagországok közül a legalacsonyabb éves inflációt Svédországban (0,3 százalék), Csehországban (1,3 százalék), Dániában és Magyarországon (mindkettő esetében 1,6 százalék) jegyezték. A júniusi helyzethez képest az éves infláció 15 tagállamban csökkent – köztük Romániában is, ahol 9,2 százalékról 8,2 százalékra mérséklődött –, kilenc tagállamban nőtt, három tagállamban pedig stagnált. A Román Nemzeti Bank (BNR) legutóbbi jelentésében a korábbi 3,9 százalékról 5,5 százalékra módosította a 2026 végére vonatkozó inflációs előrejelzését. (Agerpres)

Öngyilkos lett egy rezidens orvos

Egy rezidens orvos öngyilkosságot követett el szerdán a bukaresti egyetemi sürgősségi kórházban – közölte az egészségügyi intézmény. Az illetékes szervek vizsgálják az eset körülményeit és okait – tájékoztatott a kórház, hozzátéve, hogy a gyászoló család iránti tiszteletből nem tesz további nyilatkozatokat az incidensről. A bukarest-ilfovi katasztrófavédelmi felügyelőség szerint az orvos kiugrott a kórház egyik felső emeletéről, a mentősök már nem tudták megmenteni életét. A fővárosi rendőrség közölte, hogy az áldozat egy 28 éves férfi. (Agerpres)

Megszökött egy nagybányai fogvatartott

Megszökött egy külső munkavégzésre beosztott fogvatartott szerda délután egy nagybányai építkezésről – közölte a nagybányai börtön szóvivője, Borgyos Norbert. A férfi 13.30 óra körül hagyta el engedély nélkül a Racovița líceumnál kialakított munkaterületet. A többi fogvatartott beszámolója szerint szökése előtt azt mondta, „hazamegy, hogy megölje a feleségét”. A nő közölte a hatóságokkal, hogy kedden telefonon összeveszett a férjével, aki négy hónapja nem látta a gyermekeit. (Agerpres)

Pályázat energiátárolók létesítésére

Ilie Bolojan ügyvivő miniszterelnök kedden bejelentette, hogy a Hivatalos Közlönyben hétfőn közzétették a pályázati útmutatót az önálló (stand-alone) akkumulátoros villamosenergia-tároló beruházásokhoz, amelyeket a modernizációs alapból finanszíroznak. Bolojan szerint összesen 150 millió euró a keretösszeg az új, közvetlenül az országos energetikai rendszerhez csatlakozó tárolási kapacitások kiépítésére, a cél minimum 2174 MWh új tárolókapacitás létrehozása. „Pályázni bármilyen méretű vállalkozás jogosult, beleértve az újonnan alapítottakat is, amelyek az elektromos energia termelésével, szállításával, elosztásával, forgalmazásával és tárolásával foglalkoznak” – írta a kormányfő Facebook-bejegyzésében. A projektek kiválasztása közbeszerzési eljárás keretében történik, és a nyertes pályázatok azok lesznek, amelyek a legalacsonyabb támogatási összeget igénylik egy MWh telepített kapacitásra vetítve – számolt be Bolojan. (Agerpres)

Adj, király, kenyeret!

(Folytatás az 1. oldalról)

létrehozni Erdélyben. Talán ez válasz is arra, hogy minap miért vonult vissza a „politikai élettől” és tett le pártalapítási szándékáról az első erdélyi Tisza-sziget és a tavalyi nagyadorjáni, féloldalasra sikeredett párbeszédtábor kezdeményezője. A párbeszédre nagy szükség lenne. Elsősorban az RMDSZ-en belül. A Fidesz-ernyő alatt hatalomra jutott új nemzedéknek hasznos lenne, ha a még élő alapító atyák tanácsaira figyelnének, és a szervezetet visszavezetnék az alapokhoz. A szövetség fő fóruma, a Képviselők Tanácsa valódi belső parlamentként kell működjön. A platformok célja ne a képviselői mandátumokért folyó lobbizás legyen, hanem ideológiai, gazdasági, szociális vitatér. Akkor nem lenne szükség az újabb és újabb, osztódással szaporodó zsebpártocskákra, és terük sem lenne. Mert érdemben azok eddig semmit nem tettek le az asztalra. Erre még a jobbra tolódott egykori liberális fiatal demokraták is rájöttek. Most csak az kellene, hogy a mindenkori pesti hatalom ne akarjon helyettünk gondolkodni. Mi jól tudjuk, miért értékes az erdélyi sokszínűség. A jelképesen összeöntött búzából készült kenyér jobb, mint a génmódosított.

„Veled, Uram, de nélkülöd.”

Sokan nem sejtik a kellemetlen meglepetést

(Folytatás az 1. oldalról)

Az új nyugdíjtörvény három periódus szerint kezeli az édesanyák munkaéveinek kiszámítását. Ha valaki 2001. április 1-je előtt volt gyereknevelési szabadságon, akkor ezeket az éveket beszámítják a ledolgozott évekre, és nincs levonás a 35 évnyi teljes szolgálati időből.

Viszont, ha valaki 2001. április 1. és 2005. december 31. között vett ki gyermeknevelési szabadságot, akkor ezt az időszakot, mivel nem vonták a tb-befizetést, nem számítják tb-hozzájárulási időszaknak, s az időszak sem számít bele a 35 éves teljes szolgálati időbe. A nyugdíjazási dosszié összeállításakor az édesanyának a teljes ledolgozott időszakából hiányozni fog esetenként 2 évtől 4 és fél évig terjedő időszak. Erre Kodok Márton közösségi oldalán hívta fel a figyelmet.

A harmadik kategóriában, ha valaki 2006. január elseje után volt gyereknevelésen, bár ő sem fizetett tb-hozzájárulást, a törvényhozók egy módosító kiegészítéssel kijavították a törvényt, s a gyereknevelési szabadságot újra ledolgozott munkáévekként kezelik.

A parlamentben a munkaügyi miniszternek hivatalosan feltett kérdésre a miniszter megerősítette, valóban, a 2001–2005-ös időszakban kivett gyereknevelési szabadság nem lesz része a teljes munkaidőnek. Mert az akkor hatályos 2000. évi 19-es nyugdíjtörvény értelmében az állam kifizette az édesanyáknak a

havi a gyereknevelési pótlékot, de ebből nem tartották vissza a társadalombiztosítási hozzájárulást.

Most a Munkaügyi Minisztérium kimondja: ha nem fizették a társadalombiztosítási hozzájárulást, akkor a 2023-as új nyugdíjtörvény nem ismeri el ezeket az éveket szolgálati időnek, és a PNRR (országos helyreállítási terv) előírásai nem teszik lehetővé a törvény módosítását, illetve valamilyen kártalanítást.

Tehát ha valaki ebben az időszakban két évet volt gyereknevelési szabadságon, két év befizetés fog hiányozni a szolgálati időből. Ahhoz, hogy egy édesanyának legyen a teljes tb-hozzájárulásos szolgálati ideje, további két évet kell dolgoznia ahhoz, hogy teljes nyugdíjat kapjon.

Az új törvény kimondja, hogy az egy gyermeket nevelő anyák a nyugdíjkorhatár előtt 6 hónappal, a 2 gyermeket nevelő anyák egy évvel, a 3 gyermeket nevelő anyák 2 évvel korábban vonulhatnak nyugdíjba. Igen, de csak akkor, ha 35 évi teljes munkaidővel rendelkeznek. Azonban ha éppen a 2001–2005-ös időszakban voltak gyereknevelési szabadságon, akkor az éveik hiányoznak a „régiségből”. S lehet, hogy a három gyerek nevelése után nemhogy hamarabb, hanem 4-5 évvel később vonulhatnak nyugdíjba.

A törvény visszásságából adódó másik probléma, hogy azok a nők, akik úgy tudják, hogy rendelkeznek

a legkevesebb 15 év régiséggel, ami nyugdíjra jogosítja fel őket, feléredhetnek, hogy csak 13 évük van, mert a gyereknevelés 2 évet elvitt. A nyugdíjazási dossziében szereplő 13 év nem jogosítja fel őket nyugdíjra.

Azok az édesanyák, akik 2001. április – 2005. december 31. között voltak gyereknevelésen, erre az időszakra a stabilitási pontokra sem jogosultak, ami a 25 évnél több szolgálati idővel rendelkezőknek járna.

Azok, akik pontos képet szeretnének kapni arról, hogyan állnak a munkaévekkel, az Országos Nyugdíjpénztár (CNPP) honlapján ingyenes felhasználói fiókot hozhatnak létre, s leellenőrizhetik, hány elismert ledolgozott évvel szerepelnek, hogyan jelenik meg a 2001–2005-ös időszak.

Még egy fontos tudnivaló: a 2001–2005-ös időszakra nem pótolhatóak az évek, azaz a tb-hozzájárulást utólag nem lehet befizetni.

Stelian Stoica, a Maros Megyei Nyugdíjpénztár igazgatója elmondta: a 2023. évi 360-as törvény szerint a 2001–2005-ös periódusban a gyereknevelési szabadság tb-hozzájárulás nélküli beszámítható időszak (stagiu asimilat necontributiv), akárcsak a kötelező katonai szolgálat, vagy a főiskolai évek, illetve a betegszabadságok.

Hogy hány édesanya szembe-sülhet ezzel a problémával Maros megyében, arról nincsenek statisztikai adatok.

Felkészülés az új tanévre

Megújulnak a marosvásárhelyi oktatási intézmények

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Mint arról a Népszág korábban beszámolt, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal a nyáron dolgozott a megyeszékhelyen lévő számos oktatási intézmény felújításán annak érdekében, hogy a diákok a következő tanévben is a legmodernebb körülmények között tanulhassanak. Alább ismertetjük, hogy milyen munkálatokat végeztek.

Szeredai Vivien

Horațiu Lobonț, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal iskoláért felelős ügyosztályának igazgatója lapunknak elmondta, hogy az Európa Általános Iskola étkezdéje és díszterme is teljesen megújult, jelenleg pedig az iskolában lévő mosdók és padló felújításán dolgoznak. A Serafim Duicu Általános Iskolában, az Alexandru Papiu Ilarian Főgimnáziumban és a Ion Vlasiu Szaklíceumban javításokat végeztek az osztálytermekben, valamint a műhelyekben. Az Unirea Főgimnázium alsó tagozatos osztálytermeit szintén korszerűsítették. Az említett intézmények közül többekben fűtési rendszereket cserélnek, illetve javítják a víz- és csatornahálózatot, valamint villanszerelési munkálatokat is végeznek.

Horațiu Lobonț kiemelte, hogy voltak olyan intézmények is, amelyeknek teljes körű felújításra volt szükségük. Ezek közé tartozik a Gheorghe Marinescu Elméleti Líceum, a Romulus Guga, a George Coșbuc, illetve a Tudor Vladimirescu és a lapunk által korábban említett Friedrich Schiller Általános Iskola, amelynek hivatalos átadására a napokban kerülhet sor.

Az igazgató hangsúlyozta, hogy a legkisebbekről sem feledkeztek meg. A Manpel óvodában, illetve a 6-os számú bölcsődében is javításokat végeztek a csoporttermekben és a közösségi terekben. Emellett a Víztelep utcai bölcsőde felújítása és bővítése folyamatban van, a tervek szerint decemberben vagy legkésőbb januárban hivatalosan is átadják az intézményt.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

CSÜTÖRTÖKI KIMERÜLÉS

Sebestyén Mihály

Mindannyian ismerjük azt az ostoba szólást, miszerint „tévedni emberi dolog, mondta a sündisznó, és leszállt a surlókeféről”. Ebben van némi megvetés is az emberi társadalom iránt – mármint a sündisznók szemszögéből. A tévedés emberi tulajdonság. Az állatvilágban a tévedés ismeretlen és kizárt. A ló nem kér bocsánatot, ha rossz útra viszi gazdáját. Be sem látja, láthatja tévedését. Persze ugyanezt kijelenthetjük kevésbé magabiztosan is, kérdőjellel is finomítva. Mármint az állítást. A dolog a lovakkal sokkal inkább az állatpszichológusok és viselkedéskutatók vadászterülete, nekünk az emberi dolgok iránt vagy on inkább fogékonyságunk.

A tévedéshez való jog nem valamely vaskos törvénykönyvbe iktatott paragrafus, mégis a legfontosabb íratlan emberi joga-

ink közé tartozik. Egy olyan világban, amely azonnali sikert, csalahatatlan véleményeket és tökéletesre filterezett ítéleteket, méréseket követel, hajlamosak vagyunk elfelejteni egy alapvető igazságot: embernek lenni annyit tesz, mint hibázni.

A modern digitális nyilvánosság kegyetlen gépezet. A közösségi média korában a botlásokat nem felejtik el; a tévedés nem a tanulási folyamat része, hanem megbotcsáthatatlan bűn. Ha valaki rosszul mér fel egy helyzetet, azonnal megkapja a megbélyegzést. Ha egy párt, egy politikai csoportosulás hibázik, téved, rosszul méri fel a helyzetet, és bukása után ezt nem próbálja feldolgozni, a tévút beismerése a legkegyetlenebb kínokat jelenti, évekig is eltarthat, amíg józansága a tények valósághoz visszavezeti.

A tévedéshez való jog

Ezzel a kollektív szigorral azonban éppen a fejlődés motorját fojtjuk meg. A történelem ugyanis újra és újra bebizonyítja, hogy a legnagyobb áttöréseink gyakran óriási tévedésekből születnek.

Itt van mindjárt a közkeletű példa, a Kolumbusz Kristófé, aki 1492-ben indult útnak. Meg volt győződve arról, hogy az Indiába vezető rövidebb tengeri utat keresi, és élete végéig abban a hitben élt, hogy Ázsiát, a mesés fűszerek és arany világát érte el. Matematikai és földrajzi számításai alapjaiban voltak hibásak, a tévedése mégis egy új világ felfedezéséhez és az emberiség történelmének legnagyobb fordulatához vezetett. Európa Nyugata ekkor válik a fejlődés motorjává, állandó kihívássá, példaképpé.

Hogy a természettudományokról ne is szölgünk. A tudomány is

a botlások talaján virágzik. Alexander Fleming nem fedezte volna fel a penicillint, ha egy elrontott, penészes tenyészetet gondolkodás nélkül kivág a kukába. Vagy ott van Wilhelm Röntgen, aki egy teljesen más kísérlet közben, a véletlennek és a tévesen nyitva hagyott anyagoknak köszönhetően vette észre a róla elnevezett sugarakat, örökre megváltoztatva az orvostudományt. A mikrohullámú sütő feledékenység eredménye.

Ha megvonjuk magunktól és egymástól a tévedés jogát, a biztonsági játékosok társadalmává válunk. Nem teszünk fel bátor kérdéseket, nem kísérletezünk, és végül bezárkózunk a saját tévedhetetlenségünk hamis illúziójába. A reneszánsz humanisták és reformátorok a pápai csalahatatlanságot kérdőjelezték meg sikeresen.

Egy sajtóhibából is szülehetnek nagy dolgok, új szavak. Ilyenkor nyáron, ebben a folytonos hőhullámmzásban a tévedések és balítéletek sokkal könnyebben találhatnak reánk, és vesznek gondozásukba. Ezért is óvnak annyira a közlekedési tudományok doktorai a nyári gyorshajtástól, országúti duhajkodástól.

A tévedés joga ugyanakkor nem tévesztendő össze a felelőtlenséggel. A jog valódi értéke nem magában a hibázásban rejlik, hanem abban, ami utána következik: a belátásban, a korrekcióban és a tanulásban. Az a társadalom, amely nem engedi meg a tévedést, elnémítja az őszinteséget, feltartóztatatlannul rohan a diktatúra felé. Ha már nem abban dagonyázik bukásáig. Merjünk hát tévedni, és ami még fontosabb: hagyjuk a másikat is tévedni. És lehetőleg tartózkodjunk a kárörömtől. (Legalábbis nyilvánosan.)

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (88.)

Krónika az magyarok dolgairól – Heltai Gáspár, Bornemisza Péter

Kiss Zsuzsánna

1575-ben Heltai Gáspár már nem él, amikor özvegye folytatja férje nyomdavezetői munkáját, és kiadja utolsó nagy művét, az Antonio Bonfini és más latin történetírókat felhasználva készített könnyed, olvasmányos és ízes magyarságú *Krónika az magyaroknak dolgairól* című munkát. Heltai sok esetben szembefordul a „tényközlés” logikájával, hiszen a közemberek számára dolgozza át a történelmet szórakoztató, elgondolkoztató, új nézőpontokat felvillantó, olykor megrázó reneszánsz szépprózává. Józan paraszti ésszel leírja például, hogy Szent István király lelki beteg lett, és azután gyengült le testileg is! Abba betegedett bele, hogy aggódtott országa sorsán, azon, hogy „Szent Emre herceg” nélkül „az ő magyari” talán elfordulnak a római kereszténységtől: „igen kezd ezen bánkódni, annyira, hogy a nagy bánatból egyik betegségből a másikba esnék. És a fájdalomban is esék annyira, hogy a lábán nem állhatna” (szerk. Nemeskürty István: *Heltai Gáspár és Bornemisza Péter művei*, Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1980, 435.).

A Hunyadi-mondakör kapcsán Heltai inkább a katonák és közemberek körében elterjedt szájhagyományra támaszkodik. Heltai az, aki Mátyás királlyá választásának csodás elemekkel teli mondáját lejegyzí, és aki az álruhás király kalandos történeteit először rögzíti.

Kiemelkedően szépen kidolgozott a Krónikában Hunyadi János betegsége és végrendelkezése a nándorfehérvári győzelem után. Hunyadi „a csatában teljességgel elfáradott vala. És e nagy nyughatatlanságból esék egy igen forró hideglelésbe”. Az orvosok – pestis ellen – „égváltoztatást” tanácsolnak, de a kormányzó állapota nem javul, „színében is megemésztődik”. Az orvosok kétségbeesnek, de Hunyadi „jó és szép renddel” végrendelkezik, s „lelkére is gondot visel” (Heltai–Bornemisza 1980, 456.).

Mátyás király Bécsben bekövetkezett halálát Heltai Gáspár úgy adja elő, mintha abban Beatrix királynénak is lett volna szerepe. A királyt „hideglelés gyötri”, „kénlődni kezdé”, a Beatrix által elébe hozott virágvasárnapi csemegékből nem eszik, szédül és ágyba kívánczik. „Monda, hogy igen kerengene a feje, és hogy a szöme féne elveszne: meghagyá ez okáért, hogy bevinnék ötet az ágyasházba. [...] mindnyájan megrémülének [Mátyás király]

nagy óhajással [jajgat és Jézust hívja]. Királyné asszony csak egyedül veszédik vala környüle, és felfeszíti vala a száját néki, és valami leves állatokat bocsát vala néki szájába. Fejében is piszkál vala, haját is vonogatja vala, karjait és lábait szorítja vala, hogyha valamiképpen szólhatna. Fülében is kiált vala, a szömeit is nyitogatja vala és mindenöket cseleköszik vala. Az orvos doktoroktól is tanácsot kérd vala, de mindheába.” (Heltai–Bornemisza 1980, 481-482.)

Történelmünk igaz és igazolatlan tényeivel szemben a jámbor olvasót, kinek testi-lelki egészséget kíván, Heltai Gáspár ekképpen kezeli.

A világban, az emberben és az emberi sorsokban, életekben látott szörnyű eltévelyedések kimondásáért és orvoslásáért ragadott tollat a nyomdászatot is kitanult humanista, Habsburg-ellenes prédikátor-író, evangélikus püspök, Bornemisza Péter (vezetékneve latinul Abstemius; Pest, 1535. február 22. – Rárbok, 1584 tavasza). Jómódú szüleit hatévesen (1541-ben), Buda török megszállásakor vesztette el. Árva gyermekként Felső-Tisza vidéki nemesi udvarokban nevelkedett. 1548 és 1553 között Kassán tanult. Miután 1552 júniusában a Habsburgok megszállták az Izabella királynő (vele a kis János Zsigmond) kezén lévő Kassát, a diák Bornemisza (kamaszosan) igyekezett szembesze-gülni a város új uraival. 1553-ban, talán advent estéjén lepedőbe bújt kísértet mezében ráijesztett Kassa új kapitányára, aki éppen a templomban imádkozott. Ismerős életkép ez a *Hamlet*ből, ugye: amikor apja korai halálának okát kutatva, a dán királyfi látja imádkozni iparkodó nagybátyját a kápolnában? Igaz, nagy művét a romlott trónbitorló körüli dilemma egyetemes emberi kivételéről ötven évvel később írta meg Shakespeare. A csínytevő ifjú Bornemiszának verés és börtönbüntetés lett „a jutalma”. A börtönből karácsony után „angyal vitte ki” – társai megszöktették. Jó három évet bujdosott és rejtőzködött. Protestáns nemesi udvarok fogadták be, szolgáladiakként főúri ifjak mellett járhatott külföldi egyetemeken, majd Nádasdy Tamás, illetve Nádasdy tisztartója, Perneszi György anyagi támogatását nyerte el. Wittenbergben Melanchton Philipp tanítványa volt, tanult még Páduában, Velencében; 1557 áprilisától pedig a bécsi egyetem hallgatója volt. Közben ismét börtönbe került, ugyanis a magyarországi és az önálló Erdély közti

belháborúkba keveredhetett (Nemeskürty: Heltai és Bornemisza művei, Szépirodalmi Kiadó, 1980, 1292.).

Forrás: Wikipédia

Szophoklész Elektráját fordítja

A (még mindig csak) huszonhárom éves Bornemisza Bécsben görögstanára, Georg Tanner (magyar nevén Szabó György) buzdítására és tizennégy magyar diáktársra számára iskoladrámának fordította magyarra Szophoklész *Elektráját*. Fordításában egyszerre volt hűséges a görög eredetihez és alkotott eredeti, az iskoladráma kereteit túlszárnyaló reneszánsz magyar drámát. Forrása az 1502-es ógörög *editio princeps* és több latin fordítás is lehetett. Erasmus latin *Elektrája* 1535-ben jelent meg. Ugyanakkor a bécsi magyar diákok latin tankönyvként tanáruk, Tanner Szabó György 1555-ös bécsi kiadású, jegyzetekkel ellátott fordítását használták. A zsarnok uralkodó meggyilkolásának dilemmájáról és a gyilkosságra készülés testi-lelki fokozatairól szóló *Tragoedia magyar nyelven az Sophocles Electrájából* negyvenhárom évvel előzte meg Shakespeare *Hamletjét*! Orvosilag több érdekes szálon is elindulhatunk e remekmű felfedezésére.

Kezdjük azzal, hogy a traumatizált és diszfunkcionális család leg tudatosabb tagja, Electra (a szereplőnevek esetében Bornemisza helyesírását követjük) pontosan abban a korban szenved, amit ma poszttraumatikus stressz-szindrómának nevezünk. A trójai háború miatt sokáig távol járt apja, Agamemnon király visszatérése örömből azonnal gyászba fordul, mert a hűtlen királyné, Clitemnestra és szeretője, Aegisthus meggyilkolják.

Igaz, hogy közönségesen megromlott feleségével szemben Agamemnon „számlája” sem egészen tiszta, mivel – ez az *Electra* cselekményének előzménye csupán: „háborús célokra” nagy fájdalommal, ellenkezéssel, de mégis feláldozta elsőszülött lányukat, Iphigéniát. Iphigénia idősebb húga, Electra hősi lélek, de egyedül marad a gyászban, mivel fivérét, Orestest – mint majd Hamletet – az udvartól távol tartják, a legfiatalabb hűg, Chrisothemis pedig inkább puhán és csendesen alkalmazkodik anyja udvartartásához, mintsem lázadni merne. A Bécsben tanuló magyar diákok előtt világosan ott állt tanáruk, Tanner-Szabó-Melantius drámaelemzése, amint a maga latin Elektra-fordításában is kifejtette, hogy a tragédia igazi dilemmája politikai jellegű: a csendes tűrés, avagy a gyilkos indulatig dagadó lázadás között feszül... Electra először „csak” gyászreakciókat produkál: nem eszik, nem alszik, „teste elaszályosodik”, szíve „szorong”, lelke „elnehezül”. A drámában láthatjuk, hogy a főhős bánata, gyásza nem érzelem, hanem állapot, depresszió pszichoszomatikus tünetekkel, tehát betegség. A gyászoló lefogy, arca hamuszínű, szíve „megsűrűsödik”, vére „megkövül”. Az első felvonás ötödik jelenetében, amikor megjelenik a közösséget képviselő Chorus, már hiába vigasztalja és hiába hívja Electrát a megalkuvó passzív tűrés „akolmelegébe”. Electra elszigetelődik, és készül a jogosnak ítélt bosszúra.

A betegítő gyász ellenszere Electra számára nem a csendes beletörődés, hanem a rögeszméig fokozódó és tettegességgé fajuló bosszú. A még csak „deák” Bornemisza a mindig csak óvatosan Habsburg-ellenes Nádasdy patronátusa alatt világosan ábrázolja, hogy a mértéktelen gyász beszűkült tudathoz vezet, s a beszűkült tudat egyféle örület, amely lelkiállapot a gyilkosság elkövetéséhez elvezet...

A *Magyar Electr*áért Bornemiszát (még) nem üldözték, az 1558 júniusában kiadott kötetek mégis elűntek, egy példány kivételével. Ezt az egyetlen kelet-németországi (gothai) példányt 1923-ban találták meg; a magyar tragédiát még abban az évben feltárta és kiadta Ferenczi Zoltán, pár év múlva korszerű nyelven újraírta Móríc Zsigmond; a csodálatos drámát ma eredetiben is játszhatják, olvashatják.

Orvosi szempontból értékelhető a zsarnoki uralom elviselésének harmadik, legkevésbé sem eszményített útja is a *Magyar Electr*ában. Bornemisza már az első jelenetben színre állít egy sem az eredetiben, sem más fordításokban nem létező szereplőt, Parasitust. Az élősködő nevet és viselőjét Bornemisza találta ki. Parasitus a talpnyaló szolga típusa volt az ókori komédiákban. Plautusnál viccelődő, olykor a groteskségig falánk, csak a következő étkezésre törekvő figurák jeleníteték meg (más neveken); Terentiusnál ravasz, számító, a cselekményt is bonyolító szereplők alakjában tűnik fel a parazita embertípus. Bornemisza *Electr*ájában Parasitus Aegisthus hízelgő szolgálja, de hamar megtudjuk, hogy korábban Agamemnon szolgált. Első megszólalása így hangzik: „Úgy, felséges uram, úgy! Lakjunk, meddig csak lakhatunk!” (Heltai és Bornemisza 1980, 547.) Az élőldi lakáj hamar felméri, hogy új ura jellem és tisztesség dolgában jóval csekélyebb

értékű, mint orozva meggyilkolt előző gazdája: „Azmint látom, nem Agamemnon ez, fel tudja süvölteni az másét” (548.). Élősködő típus maga Aegistus is, hiszen nem vult hadba, elfoglalta Agamemnon helyét Mükéné közösségi és magánéleti síkján, majd nemcsak kárt okozott (mint a paraziták a gazdatestben), de meggyilkolta a hazatérő királyt. Parasitus pedig, amikor megjelenik Orestes, hogy apjáért bosszút álljon, átáll a fiú oldalára, s nemcsak segítkezik új „felséges urának” a véres bosszúban, de meg is magyarázza Aegistusnak a végső percben, hogy „az, ki ebül keresi, ebül veszi hasznát” (588.).

A „parazitosz” görög szó asztali vendéget jelentett, de már az ókorban használták, nem is átvitt értelemben, az élőldi személyre. Mikroszkopikus parazitákat legelőször a holland biológus, Antoni van Leeuwenhoek látott – a Giardia egysejtűt találta meg mikroszkóp alatt (saját ürülékéből vett mintában). Bornemisza Péter 1558-ban a zsarnoksággal szembeni magatartásformák közül a simulékony haszonélvezőét bélyegezte meg a Parasitus névvel. Az egyetemista ifjú tudatosan és egyértelműen „az egyéni és közbajok” leleplezésére és a „keresztényeknek erkölcsöknek jobbításokra” (595.) szerzte drámáját, melyben az ókori hitvilágot protestáns keresztény hitbe olvasztotta. Így a *hübrisz* (mértéktelen góg mint tragikai vétség) és *peripet*ia (tragikus sorsfordulat) ógörög fogalmai helyett a bűn és büntetés, a lelkiismeret és gondviselés fogalmai találjuk a magyar tragédiában. „Későn bár, de nesztelen léptekkel jön a büntetés”, írja utószavában. Korabeli ördögméreteket és pszichológiai fogalmakat egyaránt használ: Orestes „rettenetes tébolyulásba” esik, „ördögök dühössége és zsarnoksága szüntelen cselet vet az emberi gyengeségnek” (594.). Fordításának utószavában a nemzeti nyelvekre fordítás fontosságának tudatában az erasmista Biblia-fordítók gondolatait folytatja:

„Minden józan ítéletű ember előtt ismeretes, hogy néhány év óta már elkezdődött az írás magyar nyelven is, amelyet nekünk, Cicero és minden műveltebb nemzet példája alapján súlyos okokból napról napra mind jobban és jobban tőlünk telhetőleg művelni és gazdagítani kell” (598.).

A *Magyar Electra* végkicsengése a politikai dilemmán túl erkölcsfilozófiai: „Lelkiismeretesen éljete, ne úgy, mint az esztelenek!” (597.). Érdemes elolvasnunk, minden sora gyönyörű, jelenetei izgalmasan peregnek. Amikor Orestes megérkezik, először még leplezi magát, és amint a családi helyzet és Orestes vélt halála miatt jajveszékel Electra, maga Orestes is könnyezik. Electra ezt észreveszi, s így fordul a számára ismeretlen férfiúhoz: „Mit könyvez, jó uram?” (580.) A váratlan örömet hűgának csak lassan adagolja Orestes, nehogy sokkot okozzon vele...

Kérjük kedves Olvasóinkat, hogy az októberi kvízzátékre készülődve olvassák figyelmesen sorozatunkat; a régi sorozatrészek megtalálhatók és letölthetők a világhálóról a *Népújság Betegség és orvoslás a magyar irodalomban Kiss Zsuzsánna* linken. Több rész egyből megjelenik, szerző vagy sorozatszám alapján is lehet keresni.

A Veress család menekülése Erdélyből 1944. szeptember 14. – 1945. május 21. között

(Veress Gáspár Tibor elmondása alapján írta Veress László)

A háború szelleme a mai napig riogatja Európa népeit. A nemzetközi feszültségek, konfliktusok, az Európában és országunkban is észlelhető fegyverkezési verseny és a nukleáris kockázatok emlékeztetnek arra, hogy a béke nem teljesen magától értetődő. A világban pusztító éhínség kiszélesedése, a gazdagok és szegények közötti szakadék elmélyülése, a háború fenyegetése, jelenléte egy szomszédos országban, az egyre tragikusabbá váló világhelyzet nagyban hasonlít a második világháborúban megélt sajnálatos állapotokhoz, és bennem felidézi a kisgyermek koromban (1–1,5 évesen) öntudatlanul megélt, de később nagyobb testvéreimtől és szüleimtől oly gyakran hallott, 82 évvel korábban kezdődő menekülésünk emlékeit. Hattagú családunk utolsó életben levő tagjaként a közel egy évig tartó eseményeket megosztom a Népújság olvasóival.

Veress László

1.

1944. augusztus 23-án Románia kiugrott a tengelyhatalmak szövetségéből, és a szovjet csapatokkal korábbi szövetségesei (a németek és a magyarok) ellen fordult, főként Észak-Erdély visszaszerzése érdekében. Augusztus 29–30-án csapatai átlépték a Kárpátok vonalát, majd az akkori határt is Barótnál és Felsőrákosnál, majd egyre tovább meneteltek nyugati irányba, és egyre több teret nyertek.

A magyar csapatok veszteségei miatt mozgósították a tartalékos katonákat a hadiállományban fennálló hiány, a foghíjak kiegészítése, valamint a hosszú ideje harcoló katonák felváltása érdekében. A nem tényleges állomány behívására az úgynevezett SAS- (névre szóló) behívót használták. A SAS jelzés a „Sürgős, azonnal siess!” szavak kezdőbetűinek rövidítése (a korabeli magyar humor a „Siess, Adolfnak segíts!” értelmezést alkalmazta rá). A SAS-behívókat posta vagy az állománytest saját közegei útján kézbesítették.

1944. szeptember 11-én, hétfőn délelőtt a postás levelet hozott a nyárádszentannai református kántortanítónak, édesapánknak, amit apu az udvaron vett át és olvasott el. A család apraja-nagyja kiment az udvarra, mert kíváncsi volt a levél tartalmára. Ebben a levélben Veress Gáspár 37 éves tartalékos zászlós nevére egy SAS-behívó volt, amit Marosvásárhelyről, a katonai hadkiegészítőtől küldtek. A levélben az állt, hogy a címzettnek három napon belül jelentkeznie kell Vásárhelyen a hadkiegészítő központnál, majd Győrbe kell utaznia katonai szolgálatra. A második világháborúban a „zászlós” rendfokozat a tisztek és az altisztek közötti átmeneti, tiszthelyettesi – más szóval a tiszti állomány legalsó – rendfokozata volt.

Nagyon szomorúak lettünk, hiszen a családban négy kiskorú gyerek volt, név szerint Gáspár Tibor (14 éves), Jolánka (10 éves), István (6 éves) és Laci (1 éves).

Másnap édesapánk beutazott Vásárhelyre, a Vármegyházában működő hadkiegészítőhöz, ahol megtudta, hogy ha Győrig menekíti családját, és ott jelentkezik a hadkiegészítő hivatalnál, akkor nem kell bevonulnia azonnal, de minden nagyobb városban jelentkeznie kell a hadkiegészítő állomásokon. Miután hazaérkezett Vásárhelyről, kezdetben nagy bizonytalanság keletkezett a családban. Nehéz volt eldönteni: menni vagy maradni? Közeledett a tanév kezdete is, ami 16 éven át soha nem maradt el. Édesapánk most sem hagyta volna cserben az iskolát, ha nem kap katonai szolgálatra szóló behívót.

A második világháború idején a front átvonulása miatt nagyszámú magyar lakosság menekült Erdélyből a mai Magyarország területére. Valóságos és kényszerű népvándorlás alakult ki a Nyárád völgyében is. Így hát végül a menekülési vágy uralkodott el az egész családon, körülöttünk is több ezren a menekülést választották, ezért édesapánk anyuval együtt úgy határozott, hogy elmenekülünk – legalább a SAS-behívóban szereplő Győr városáig.

Már korábban megbeszélték közeli rokonunkkal, a deményházi patikussal, Nemes

ment Nyárádszeredába, hogy telefonon beszélje meg a deményháziakkal – Nemes Sándor gyógyszerésszel és feleségével, Erzsike néniével, aki anyu testvére volt –, hogy ők is elmeneküljenek-e. A válasz igenlő volt, így abban maradtak, hogy együtt menekülnek el az oroszok elől, mégpedig szekérrel, esetleg – ha van rá lehetőség – Deményházáról vonattal.

Már szerdán megkezdtük a szekér és a ló előkészítését a „nagy útra”, a csomagolást, a szükséges tárgyak kiválasztását. Ez bizony sok idegességgel és vitával járt, azért is, mert az idő rövidsége miatt nem tudták értesíteni menekülési szándékunkról a rigmányi és a vadasdi szülőket, így ők csak később szereztek tudomást az elutazásunkról.

Az elindulás Szentannáról nagyon szomorú volt, szeptember 14-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor Mancsi nevű lovunkkal és a hevenyészett, kóberes szekérrel indultunk el a mintegy húsz kilométernyire fekvő Deményházára, ahol aztán két napot töltöttünk. A szekérre csak a legszükségesebb dolgokat rakhattuk fel; értékes tárgyaink nagy része

felkeltünk. Bár mi, gyerekek nagyon szeretünk volna még aludni, a felnőttek idegesek és nyughatatlanok voltak a sok elintéznivaló és a ránk váró ismeretlen helyzetek miatt. Apu ragaszkodott eredeti gondolatához, hogy még pénteken induljunk tovább szekérrel. Sanyi bácsi eközben a gyógyszerértárban rendet csinált, de még gyógyszereket is adott ki, mert a betegek szinte folyamatosan jöttek – szóval nagy volt a zűrzavar.

A patikával szemben lakott az Orbán család, átjöttek, sírtak, és nagyon el voltak keseredve. Aztán jött Főrika bácsi, a falusi molnár a családjával – feleségével és gyerekeivel –, akikkel korábban már találkoztunk. A gyermekekkel még játszottunk és fürdöttünk is a Nyárád vizében 1943 nyarán, amikor Laci született, és mi, a nagyobb gyerekek mintegy két hetet Deményházán töltöttünk.

Családunknak hasonlóan szomorú volt az elválás a szentannai otthontól és a szomszédoktól: Imreh Vencel bácsitól, nejétől, Rebi nénitől, valamint gyerekeiktől, Piroskától és Margitkától; Szász Károly bácsióktól és gyerekeiktől – akikkel különösen Tibor volt jó barátságban, hiszen korban ők álltak hozzá közelebb; végül Szász Pista bácsióktól, illetve az ő családjától. Pista bácsi ugyanis akkor már a fronton volt, ahonnan a háború után nem is tért haza, valahol Oroszországban lelte halálát. Szentannai kicsi utcánkban hat szomszéd család lakott, de ott volt – és van ma is – a református templom, az iskola, a református parókia, a kántortanítói lakás és a temető.

Szeptember 15-én délelőtt, már a kora reggeli óráktól kezdve, sok-sok vita és egyezkedés közepette szüleink felrakták a szekérre az előkészített nagy mennyiségű csomagot. Az egyezkedésre és az engedményekre azért volt szükség, mert a szekér kicsinek bizonyult két család részére, különösen hat gyermekkel. Sok csomagot, sőt még magát a kőbert is Deményházán hagytuk, pedig Szentannán oly nehezen készítettük el az Erős nevű erdőből hozott mogyorófából és édesanyám vászonlepedőjéből.

Végül a csomagolás és a búcsúzkodás után Deményházáról 11 óra körül indultunk el

SAS-behívó

A nyárádszentannai kántortanítói lakás (1982)

A család: Anyu, Tibor, Joli, Pistu, Apu. A családi fénykép 1942-ben készült, a második 1944 augusztusában

Sanyi bácsival és feleségével, hogy ha úgy alakul a helyzet, hogy el kell menekülni az oroszok elől, együtt menekülnek. Abban az időben ugyanis a magyar értelmiség, a települések jeles személyiségei elleni orosz atrocitásokról számtalan hír terjedt el – sajnos nem alaptalanul.

Othonunkban a hangulat továbbra is nagyon komor volt, senki sem találta a helyét, és nagy volt a kapkodás az idő rövidsége miatt. Először is azon töprengett mindenki a családban, hogy mivel meneküljünk: szekérrel vagy vonattal? A szekér kézenfekvő volt, de a vonat sokkal kényelmesebbnek ígért. Végül apu úgy döntött, hogy szekérrel menekülünk, de jöttek a további kérdések: kezdetben mihez is fogjon, értesítse-e szüleit, anyánk szüleit, hogyan készüljön, csomagoljon, miként készítse elő a szekeret és a lovat a nagy útra.

Szeptember 13-án reggel édesapánk be-

szentannai otthonunkban maradt. Vajon viszontlátnak ezeket valaha?

Mi még aznap tovább szerettünk volna utazni szekérrel Nyárádremete és Régen irányába – tíz személlyel, azaz négy felnőttel és hat gyermekkel egyetlen szekéren –, de az indulás elmaradt. Sanyi bácsit ugyanis a deményházi vasútállomáson azzal biztatták, hogy adnak a két család részére egy keskenyvágányú tehervagont, amellyel kényelmesen utazhatunk Nyárádszereda, majd Marosvásárhely irányába, és onnan tovább. Senki sem találta a helyét Deményházán sem; mindenki ideges volt, és folyamatosan vitatkoztak azon, hogy mivel menjünk. Egész nap vártuk a vagonokat, de csütörtökön nem érkeztek meg. Apu és Sanyi bácsi még este 11 órakor is kiment a deményházi állomásra, de mivel a szerelvények addigra sem futottak be, az utazás péntekre halasztódott.

Pénteken, szeptember 15-én reggel korán

Laci

szekérrel Köszvényes (Remete) irányába, ott, ahol az út a vasút közelében kanyarog. Már jól kiértünk a faluból, amikor azt láttuk, hogy két fedett tehervagon gurul lefelé Deményháza irányába Köszvényes felől, mozdony nélkül. A vagonokat egy-egy vasúti alkalmazott irányította, pontosabban fogalmazva fékezte. Sanyi bácsi mindjárt mondta is: forduljunk vissza, mert ezek a vagonok az ő megrendelésére érkeztek, és ezekkel menekülhetünk el, hiszen az illetékesek pont ezeket várják a deményházi állomáson!

Vissza is fordultunk, és nagy örömrökre kiderült, hogy valóban: az egyik vagon a mi két családnak számára érkezett a keskenyvágányú vasútvonalon. A csomagok átrakása után, este későn elfoglaltuk a helyünket a vagonban. A mozdony éjjel 3 óra körül érkezett meg Szovátáról, a vagonunkat hozzácsatolták, és elindultunk az ismeretlenbe.

(Folytatjuk)

Lélektani divatok

Kimondások divatja

Albert Ildikó klinikai pszichológus

A szelektív önfeltárás, vagy pontosabban: a részleges kimondás divatja.

Tudjuk, hogy nehezen vállaljuk fel magunkat. Hagyományra van annak, hogy lehetőleg csak a jót, a társadalmilag elvártat és elfogadhatót mutassuk meg magunkból. Azért teszünk így, mert szeretnénk, ha szeretnének minket. És azt hisszük – ami sajnos rendszerint így is van –, hogy csak akkor szeretnek, fogadnak el és viselkednek velünk szépen, ha olyanok vagyunk, amilyennek elvárnak minket.

Rádadásul a legtöbben legtöbbször nem is ismerik igazán önmagukat, azaz nincs is mit megmutatniuk. Vagy – ami szintén gyakori – amit tudnak magukról, az a társadalom számára nem elfogadott, esetleg ők maguk nem tartják annak. A kultúránkban gyökerezik az a meggyőződés is, hogy jobb, ha nem tudnak rólunk semmit, mert a megszerzett információval visszaélhetnek. Gondoljunk csak a gyermekkori tapasztalatokra, amikor a legjobb barát vagy barátnő visszaél a rábízott titokkal, és szétkürtöli. Teszi ezt csak úgy, mert érdekesnek vagy viccesnek találja, vagy éppen azért, mert megharagudott a másikra, és így áll bosszút. Hogyan lehet egy ilyen csalódás után újra bízni az emberekben? Legtöbbször sehog.

Később, a felnőttkor sodrában jönnek az igazi rossz élmények és a súlyos bántások. Ezeket gyakran szégyellnivalóként tartják számon, vagy nagyon súlyosak, és bár megtorlást érdemelnének, kiderülésük után sem történik semmi. Ez szintén nem növeli az egymás, az igazságszolgáltatás vagy egyszerűen az igazságérzet iránti bizalmat.

Mára minderre ráakódott az online világ és a közösségi oldalak hozadéka: a lájkvadászat, valamint a megerősítésnek és a pozitív szereplésnek ez az illuzórikus, de annál vonzóbb lehetősége. Ez az a felület,

ahol mindenki állandóan boldog, csodálatos élményeket él meg, szép, ügyes, okos, kacér és vonzó – azaz éppen olyan, amilyen lenni szeretne. Pont olyannak láttatja magát az ember, amilyennek a saját képzeletében él (vagyis az ideális enjét kürtöli világgá, posztolja írásban, képpen vagy bárhogy). Csak azt és úgy tálalja az életéből, amit megmutatásra érdemesnek tart, és még a fotói is olyanok (a Photoshopnak köszönhetően), amilyen ő általában csak a vágyálmaiban tud lenni. Itt azonban ideig-óráig eladhatja magát olyannak, amilyennek szeretné.

Ha ezt végig gondoljuk, láthatjuk, hogy igazából semmi sem segít a jó önismeret kiépítésében és önmagunk felvállalásában. Pedig ez lenne az első lépés az olyan tulajdonságok és magatartásformák kialakulásában, mint a felelősségvállalás, a kiállás vagy a véleménykülönbségek felvállalása.

Az utóbbi idők felszabadító változásai – vagy legalábbis az ilyen jellegű szlogenek – nem hoztak sok előrelépést ezen a téren. Kivételt talán a feminizmus és a szexualitással kapcsolatos liberális megnyilvánulások jelentenek, de ezek is inkább csak egyéni szinten jelennek meg, anélkül hogy tömegeket vonzanának.

Két viszonylag új, alig néhány évtizedes múltra visszatekintő jelenségről van szó. Mindkettő szorosan kötődik a szexualitáshoz, hiszen az emberi létnek ez az oldala került a figyelem középpontjába, és vált a legtöbbet vitatott kérdéssé. Ezzel a témával az 1968-as globális társadalmi változások után kezdtek el egyre behatóbban foglalkozni. Ezt a korszakot olyan meghatározó események jelezték, mint a prágai tavasz; a hirtelen új kulturális és társadalmi normákat hozó párizsi diák- és munkáslázadások; Martin Luther King meggyilkolása az Egyesült Államokban és az azt követő zavargások; ugyanitt a vietnámi háború elleni egyre erősebb

tiltakozások – amelyek előzményeként öt évvel korábban a Kennedy-gyilkosság is megrázta az országot –; a lengyel diákok tüntetése; valamint John Lennon és Yoko Ono egyhetes hálósobai sajtótájékoztatója, amely azt üzentte, hogy jobb a szerelem, mint a háború, de egyúttal azt is, hogy a hálósobánk nyitva áll a nyilvánosság előtt.

A homoszexualitás, majd a társadalmi nemek (a gender) jelensége és ezek értelmezése vált központi témává, és az irántuk való érdeklődés a mai napig alig veszített az intenzitásából. Ma már közhelynek számít, hogy homoszexualitás mindig is létezett, ám az elfogadása távolról sem egyértelmű: minél inkább keletre haladunk, annál inkább várat magára. E tulajdonság ókori megítéléséről most nem kívánok beszélni, mert az egy különálló, tág témakör lenne. Ehelyett a jelenség modern kori megítélését ismeretem, hiszen a megértéséhez tudni kell, hogy a szakma (a pszichiátria és a pszichológia), valamint általában az értelmiség sem volt mindig annyira elfogadó, mint azt egyesek ma hajlamosak hirdetni. Az Egyesült Államokban ugyanis 1973-ig, Európában 1977-ig, Kínában pedig 2001-ig a homoszexualitást és a biszexualitást mentális betegséggént kezelték.

A társadalmi nemek létezését – a fogalom explicit használata nélkül – már 1949-ben leírta Simone de Beauvoir a *Második nem* című könyvében. Tulajdonképpen arról a konstrukcióról van szó, amelyet a női és a férfi szerep köré építünk: a társadalom által kialakított szokásokról és elvárásokról, amelyeket a szocializáció folyamán sajátítunk el. Vagyis arról, hogy miként kell viselkednie, öltözködnie egy kislánynak, majd nőnek, illetve egy kisfiúnak, majd fiatalembernek és férfinak. A nemi szerepek tehát nemcsak biológiailag, hanem társadalmilag is meghatározottak és alakíthatók. Innen aztán már csak egy lépés volt – igaz, hatalmas lépés, amelyet meglehetősen hamar meg is tettek –, hogy a biológiai jelleget ne tekintsék meghatározónak. Így jelentek meg azok a – véleményem szerint végtelenül túlzó és a divat

által felfújt – nemi önmeghatározások, amelyek egyszerűen szubjektív, ellenőrizhetetlen érzéseken alapulnak.

A társadalmi nemek tudománya nem egységes, számos különböző irányzat, vita és ellentmondás jellemzi, ám képviselői ma már erőteljesen harcolnak az elfogadtatásukért. Ennek látható jelei a szinte mindenki által ismert Pride felvonulások is, a maguk vitatható, sokak szerint kifejezetten túlzó és nem ritkán provokatív megnyilvánulásaival.

Ebben az írásban leginkább az a kettősség érdekel, hogy miközben létezik a jelenségnek egy divatos oldala – és sokan, különösen a fiatalabbak, lelkesen lobogtatják a szinte megfogalmazhatatlan vagy nehezen érthető nemi identitásukat –, addig a közismert személyiségek, akik sokáig igyekeztek eltitkolni homoszexualitásukat, az utóbbi néhány évben elkezdték azt nyilvánosan felvállalni. Ez a coming out (előbújás) jelensége. A kifejezés szó szerinti jelentése „kijövetel” vagy „előbújás”, amelyet magyarul gyakran „színvallásként” is emlegetnek, és átvitt értelemben bármilyen addig titkolt tulajdonság, vágy vagy hovatartozás őszinte felvállalására is használnak. Azok a közszereplők, akik végigjárják ezt az utat, legtöbbször az igazság és a valódi lényük megmutatásához szükséges bátorságról tesznek tanúbizonyságot. Ezt rendszerint példamutatásnak is számítják azok számára, akik még mindig nem mernek kiállni magukért és a nemi identitásukért.

Szintén a nemiséghez kötődik, de egészen más jellegű a Me Too mozgalom, azaz az elsősorban szexuálisan zaklatott nők kitárulkozása. Ez a kezdeményezés 2006-ban indult, és Tarana Burke nevéhez fűződik. A „me too” kifejezés – én is, nekem is, engem is – az egyetértést és az összefogást jelzi, amellyel az áldozatok támogatják egymást. A globális áttörés 2017-ben történt, amikor nagy nyilvánosságot kapott egy híres filmproducer elleni zaklatási ügy, így azt már nem lehetett eltussolni. Addig ugyanis – és ez sajnos azóta sem változott sokat – vagy nem

vették komolyan a zaklatásról szóló beszámolókat, esetleg feljelentéseket, vagy egyenesen az áldozatok ellen fordították azokat. Az áldozatokat végül megvádolták vagy megszegényítették, de a bajt mindenképpen lekicsinyítették, és elvették a tett életét, ami után a legtöbbjüknek egyszerűen nem maradt ereje végigvinni például egy bírósági pert. Azóta hallottunk még néhány nyilvánosság elé került ügyről, de arról nincsenek pontos adatok, hogy hányan vállalták fel a történeteket azok közül, akiket szexuális támadás ért, és az ő bejelentéseiket mennyire vették komolyan.

Minden jel arra mutat, hogy még nem jutottunk el odáig, hogy ez a fajta kitárulkozás valóban tömegjelenséggé váljon, és a visszaélések feltárása automatikusan büntetést vonjon maga után. De állítólag legalább már beszélünk vagy elkezdünk beszélni bizonyos témákról. Legalábbis ezt válaszolta egy kedves, sokoldalúan tájékozott, többdiplomás budapesti ismerőszám, amikor feltettem neki a kérdést: vajon mennyi haszna volt a Me too-nak? Ugyanezt fogalmazta meg egy hazai nőjogi aktivista is. Higgyünk nekik.

Amit érdemes észrevenni és szóvá tenni, az az, hogy a nagy problémák gyakran a szexualitás körül forognak. Ez valószínűleg azért van így, mert ez az életünk legintimebb része, amelyet sokáig szégyelli kellett, amellyel nem illet foglalkozni, és különösen nem illet beszélni róla.

Talán ez lehetne az egyetlen valóban hasznos és előremutató trend, ám ebből sem az maradt meg és erősödik, ami igazán lényeges volna. Sajnos ez a folyamat nem vonatkozik a teljes személyiségre, vagyis általában nem teszi nyíltabbá, önkritikusabbá az embert, és nem személyiségvonásként igyekszik építeni az önfeltárást. Csupán két olyan területre korlátozódik, amelyek ugyan fontosak, de talán nem a leglényegesebbek az egyén globális működése szempontjából. Mindezek ellenére ez is egyfajta kezdet, amelyre talán a jövőben építkezni lehet.

Ember és állat harmóniája

Nyaralás házi kedvencel

Az uniós szabályok lehetővé teszik a kisállattal való zökkenőmentes utazást az EU tagállamaiban, azonban az egyes országok beutazási előírásaiban lehetnek eltérések. A házi kedvencel való külföldi utazáshoz szükséges teendőkről dr. Pálosi Csabát, a marosvásárhelyi Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét kérdeztük.

Szer Pálosy Piroska

Mint hangsúlyozta, annak, aki házi kedvencével tervez külföldre utazni, be kell tartania az uniós előírásokat. Az útleveľnek naprakésznek kell lennie, de utazás előtt nem árt az adott ország külképviseletén is érdeklődni, akár uniós, akár nem uniós tagországba utazik valaki a kisállata társaságában. Az uniós jogszabályoknak köszönhetően az EU-n belüli utazásokra a tulajdonosok magukkal vihetik kutyájukat, macskájukat vagy vadászgörényüket. A szabályok azokra az esetekre is kiterjednek, amikor a házi kedvencel nem uniós országból vagy területről érkezik valaki az EU-ba. Néhány kivételtől eltekintve az alábbi feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy a kedvtelésből tartott állatok elkísérhessék gazdái-

kat egy másik uniós tagállamba, illetve beutazhassanak egy nem uniós országból az EU-ba.

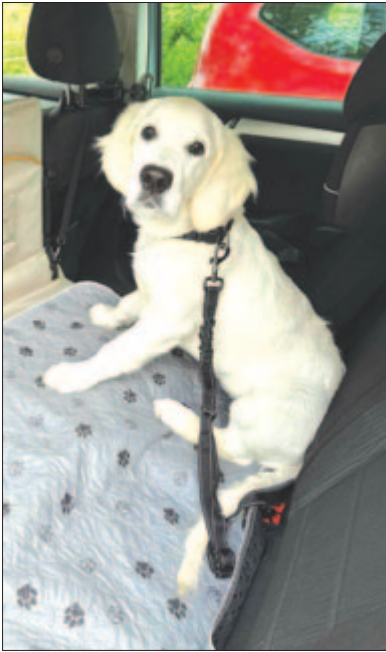
Ha a hobbiállat a gazdájával uniós országok között, illetve uniós országból Észak-Írországba, vagy Észak-Írországból valamelyik EU-s tagországba utazik, érvényes európai kisállatútleveľlel kell rendelkeznie. A legfontosabb az országos adatbázisba bevezetett azonosító, azaz a mikrocsip, valamint a veszettség elleni védőoltás. Az utazás előtt 2–5 nappal kötelező a galandféreg, illetve a kullancs és bolha elleni szerrel való kezelés. Az útlevelet legfeljebb 48 órával a határátlépés előtt állatorvossal látta-moztatni kell, ezzel bizonyítva, hogy az állatot klinikailag megvizsgálták, és egészségi állapota alapján kibírja az utazást. Minden egyéb kedvtelésből tartott állat (pl. teknős,

papagáj) számára is kötelező az egyedi azonosítás (az állat fajtájától függően a csip kötelező vagy ajánlott, de a gyűrűzés és a tetoválás is elfogadott még).

A macskák is csak csippel ellátva szállíthatók külföldre

Míg a román állategészségügyi törvény a kutyák számára kötelezővé tette a mikrocsipes azonosítást, a macskák esetében az országhatárokon belül ez nem kötelező. Az országhatár átlépéséhez azonban kisállatútleveľ birtokában igazolni kell az elektronikus azonosítást, valamint az egészségügyi könyvbe bevezetett veszettség elleni védőoltást és a féregtelenítést. Az útleveľ elkészítésének feltétele a veszettség elleni védőoltás, amelyet legkorábban három hónapos vagy annál idősebb állat kaphat meg. Amikor az állat az első alapoltását megkapja, 21 napnak kell eltelnie az immunitás kialakulásáig, ezt megelőzően nem utazhat.

Abban az esetben, ha az állat tu-

Fotó: Tamás Csaba

lajdonosa megfeledezett az ismétlőoltásról, és túllépte az egy évet, a veszettség elleni védőoltás beadását követően újra meg kell várni a 21 napos immunizálási időszakot. Ezért fontos napra pontosan vagy akár kicsivel korábban beadatni a veszettség elleni védőoltást – különösen akkor, ha külföldi utazást tervez a gazdi. Bizonyos országok

ellenőrzik a féregtelenítés kisállatútleveľben való rögzítését is, amelyet legfeljebb öt nappal az utazás előtt kell elvégezni; emellett ajánlott a bolha és kullancs elleni védekezés is.

A kisállatok útlevele

Annak érdekében, hogy tisztában legyünk az okmányok jellegével, fontos tudni, hogy az európai kisállatútleveľ szabványos uniós minta alapján kiállított úti okmány, amely elengedhetetlen az uniós tagállamok közötti utazáshoz. Az útleveľ tartalmazza az állat leírását és adatait – többek között a mikrocsip vagy a tetoválás kódját –, a veszettség elleni védőoltásokkal kapcsolatos feljegyzéseket, valamint a tulajdonos és az útlevelet kiállító állatorvos elérhetőségét. Kutya, macska és vadászgörény számára bármely olyan, engedéllyel rendelkező állatorvos kiállíthat európai kisállatútlevelet, akinek az illetékes hatóság erre jogosultságot adott. Az útleveľ a kedvtelésből tartott állat teljes élettartama alatt használható, amennyiben az állat rendelkezik érvényes veszettség elleni védőoltással.

(Folytatás a 8. oldalon)

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Mottó: „Fegyver legyen akaratod, Mindentudásod a pajzsod. Merj poklodba alászállni, Hallgatni és meghallgatni!”

Kedves Olvasók!

Idén augusztus 23-tól szeptember 23-ig tartózkodik a Nap a Szűz jegyében. Megszűnt a kánikula, a melegrekordokat döntögető hőség. Az aszály és a csapadékhiány tovább sújtja az agráriumot, és ez majd az élelmiszerárakon – gyakorlatilag a pénztárcánk fokozottabb apadásán – is érezhető lesz. A világban zajló történések továbbra sem adnak okot a hurraóptimizmusra, mivel a háborús konfliktusok nem tesznek jót az energiaárak alakulásának. És mivel az árfelhajtó hatás elkerülhetetlen, az infláció sem fog csökkenni egyhamar, ami mindenkit negatívan érint anyagilag. Elkerülhetetlen lesz a jóléti társadalmaknak – ahová (furcsa így kimondani) mi is tartozunk – megtapasztalniuk a negatív spirál hatásait.

De mi az, amivel felülírható ez a folyamat? Mit tanulhatunk belőle? A pazarlásra berendezkedett, elkényelmesedett embereknek lehetőségük nyílik átgondolni és megváltoztatni az anyagi világhoz való hozzáállásukat. Meghatározhatnak egy olyan fontossági sorrendet, mely épít és ösztönöz, és megválhatnak azoktól a valódinak vélt hamis értékektől. A reggeli kakaskukorékolás szellemi ébredésre hív, és ez örök igazság, amit elfelejtettünk, rosszabb esetben megtagadtunk. Mert a sötétség birodalma azt üzeni: vágd le a kakast, jobban jársz, ha levest főzöl belőle! Nincs szükség az ébredésre, aludj tovább, mi majd helyetted is gondolkodunk, megmondjuk, mi a helyes, és mi a helytelen! Mert a „modern, szép új világ” haszonállati csordákban egymás lábára taposó emberei észre sem veszik, hogy pont attól

fosztották meg őket, amit tele pofával harsognak: világszabadság! Egy szabad Európa szabad tagállamában szabadon elmondhatod, amit szabad. Feudalizmus, kapitalizmus, szocializmus: egy kutyá kölyke. Csak a kulcsin, a címke más.

A Szűz-energiákkal rendelkező embernek az a legfontosabb, hogy felépítse magának azt az életrendszert, amelynek keretei között igyekszik boldogulni. Tökéletességre törekszik, megvizsgál minden lehetőséget, mielőtt belevág valamibe. Képes alkalmazkodni, alárendelődni, szorgalmas. Ő a legjobb és legmegbízhatóbb munkaerő. A Szűz kritikus, észreveszi a hibákat; más szemében a szálkát is. Akkor érdemes véleményt kérni tőle, ha kíváncsi vagy az igazságra, és ha valakit valóban a jobbítás szándéka hajt. Aki alaptalan dicsőretre és hízelgésre vágyik, az ne a Szűz véleményét kérdezze! Mert az igazság, mely nem támogatja az egót, fájdalmas.

Az emberi testben a Szűz jegyéhez a kéz és a vékonybél területe tartozik.

A vékonybél az emésztőcsatorna nélkülözhetetlen része: itt zajlik a tápanyagok végső lebontása és a felszívódás. Az élethez szükséges energiát innen szállítja el a vér a megfelelő helyekre. Mint tudjuk, ahogy a nagyvilágban,

úgy a kis világban – az emberben – is minden az energiáról szól. Az agy, a máj, a vázizomzat, a szív és a vesék szervezetünk legnagyobb energiafogyasztói. Tulajdonképpen ezeket „szolgálja ki” a vékonybél. Az sem véletlen, hogy a Szűz a szolgálat jegye. E terület betegségei rendszerszintű problémákat jeleznek. A vékonybél működését biztosító saját enzimeken kívül nélkülözhetetlenek az ide ömlő, a máj és a hasnyálmirigy által termelt enzimek is. Mivel mindkét szerv a Jupiter fennhatósága alatt áll, visszaköszön az elfogadás problémája. Nem mindegy, hogy jó szívvel, örömmel veszünk részt valamiben, vagy pedig úgy cselekszünk, hogy közben ott legbelül tiltakozunk ellene, nem veszünk róla tudomást. Ez utóbbi szaknyelven az elfojtás, ami előbb-utóbb tünetek és betegségek formájában szembesít a valós problémánkkal.

A kéz a cselekvő ember legfontosabb testrésze. Képes a legnagyobb erő kifejtést igénylő munkát vagy sporttevékenységet véghezvinni, ugyanakkor a legbonyolultabb, legkifinomultabb és legprecízebb mozgásra is alkalmas. Sérülése esetén jöhetünk rá valójában, hogy mennyire nélkülözhetetlen a hétköznapi életünkben. A kéz betegségei sok esetben arról szólnak, hogy valamit túlzásba vittünk, túlnyújtottunk vagy túlerőltettünk. A másik jelzés az, hogy nem azt tesszük, amit valójában szeretnénk. Fontos lenne, hogy az ember szeresse a munkáját, és jól sáfárkodjék az energiáival. A megfelelő alvás, a pihenés, a folyadékbevitel, a táplálkozás, az életrendszer, valamint a lelki életünk kiegyensúlyozottsága mind hozzájárulnak ahhoz, hogy ezt a néhány évtizedes utazást vidáman és minél kevesebb fájdalommal tegyük meg. A regenerálódásra szánt idő a lehető legjobb befektetés.

Vigyázzanak magukra és egymásra! Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

www.asztrologiaelemzes.hu

Nyaralás házi kedvencel

(Folytatás a 7. oldalról)

Fontos kiemelni, hogy európai kisállattutlevelet kizárólag kutyák, macskák és vadászgörények számára állítanak ki.

A tagállamok közül egyesek engedélyezhetik a 12 hetesnél fiatalabb, veszettség ellen még nem vakcinázott egyedek behozatalát, illetve a 12–16 hetes kor közötti egyedekét is, amelyeket már ugyan beoltottak, de az immunitásuk még nem alakult ki (azaz az oltás még nem tekinthető érvényesnek, mivel a beadástól számított 21 nap még nem telt el). Ez alapján az EU valamennyi tagállama maga dönt arról, hogy engedélyezi-e az ilyen fiatal állatok beszállítását a területére.

Amennyiben a rendeltetési tagállam ezt megengedi, az alábbi feltételeknek kell megfelelni: az állatot egy nyilatkozatnak kell kísérnie, amelyet a tulajdonos vagy a feljogosított személy állít ki arról, hogy az állat a születésétől fogva nem érintkezett vadon élő, veszettségre fogékony fajhoz tartozó állattal. Ezt a nyilatkozatot a rendeltetési tagállam egyik hivatalos nyelvén, valamint angolul kell kiállítani. A másik lehetőség, ha az állat az anyjával együtt utazik, és az anyaállat az ellést megelőzően érvényes veszettség elleni védőoltással rendelkezett. A szomszédos Magyarország azonban nem engedélyezi a 12 hetesnél fiatalabb és veszettség ellen nem vakcinázott, illetve a 12–16 hetes, veszettség ellen már vakcinázott, de érvényes oltással még nem rendelkező kutyák, macskák és görények beszállítását.

Egy (vitatható) közmondást idézünk a rejtvény fősoraiban				1.	MESÉS TÖRTÉNET	ESZME, FOGALOM	MAGAM KÉSZ (AZ ÉTEL) NÉMETÜL	LATIN ÉS	PULZÁL, DOBOG MAUNA ... (VULKÁN)	CSINOS, KELLEMES	RÓMAI 200 KRÓNIKA KEZDETEI	SAJÁT KEZÜLEG (RÖV.)	A MÉLYBE	M. CRISTO BÖRTÖNE ZENE PAPIRON	SZELLEMI ALKOTÓ	BENT SZABI	ZSINÓROS KIS KABÁT
				A													T
				ARRA A HELYRE				CSAVAR KEZDŐPONT				ERETLEN KLÓRI! CSÜNGET		TISZTELT CÍM RÓMAI 51			
				SZÍNÉSZ (FRANCO) FOHÁSZ				ONNAN OLASZOS				BELSŐ VONAL Ó KÖVET-KEZIK			MAGAD AGG		
2.	A	TALÁLKA	KRÉTAI HEGY KÁRT OKOZ				ZOKOG MENJ! (OLASZ)		ETTŐL, KEZDVE! JUTTAT		LATIN CSÖNT ANNYI MINT (RÖV.)		MAGATOK A RÁDIUM VEGYJELE		MAGOT SZÖR TEXTIL-NÖVÉNY		
SZÍNHÁZI MŰ						SZÓCSATÁ-ZIK GÁTBA ÜTKÖZIK				ÓGÖRÖG PIACTÉR ANEKDOTA				FOLYADÉK BOSSZÚT ÁLL		EGYENI TASZÍT	
BÚZA-ÖRLEMÉNY					ERŐSEN TAPAD ORANI!				KESERŰ ANYAGOK KORALL ZATONY					GYERMEK-ÁLTATÓ KÖLCSÖN-PÉNZ			
KÉZZEL JELEZ				TILTÁS BÁNÁTI FOLYÓ			EBLAK AZ ALUMÍ-NIUM VEGY-JELE		VÉTLEN VADI! INDIÁN TRÓFEA		ÁLLÓVÍZ ROMÁN AUTOJEL		HAZA BESZÍVI			INDÍTÉK ARAI	
FOGDÁBAN VANNAK!			ÁLL ALATTI ZSÍRPÁRNA TÉLI SPORT					LÓBIZTATÓ A LEGJOBB ITAL				DAMASZ-KUSZI SZITA			ELEKI! VERSET ÍR		BEHELYEZ
ISTENTISZ-TELET OLASZ IGEN					ALAP-GONDOLAT KERESZTÜL				ROSSZ HANGULATÚ PARTNER				BECÉZETT ITAL SZÉTHUL-LATÓ			A BŐR VEGYJELE A CÉRNA PÁRJA	
		RAJONGVA SZERET ZACSKÓ					BÉKÉS ... (SZÍNÉSZNŐ) HÍRLAP, ÚJSÁG				ROSSZ RÉSZ! ÁBÉCÉNK KEZDETE		UTÓ ELLEN-TÉTE ARRAFELE			FÉLTEKEI! SZÉLHÁRFA	
IGEKÉPZŐ			A TETT LÉNYEGEI! CSÍKBAN VANI!		REPÜL TÉLI CSAPADÉK				SZÁRÍT VÁROS A KASZPI-TEN-GERNÉL						A SZÉKRE TELEPEDIK GYORSLÁBÚ KUTYA		
ÉNEKESNŐ (SYLVIA)				FELTÉVE HIDEG ÉVSZAK			RECEPT (RÖV.) ERŐSEBB A KIRÁLYNÁL		MERÉSZ AZ EGYIK SZÁMJEGY					LAMARTINE VERSE GÖRÖG BETŰ			EGYEI! AZ ARCA KÖZELÉBE
FEKETE I. FECSKÉJE			A TYÚK ADJA PARIPA						HEKTÁR (RÖV.) ARATI		AZ ARGON VEGYJELE ODA-VISSZA NŐI NÉV		LÁNGOL ELEMETLEN!		KÁLYHA SÜTŐJE ARRAFELE!		
FRANCIA RT. (RÖV.)		FOLYADÉK RÓMAI 500			PÁRATLAN TEST! GRAMM (RÖV.)			KÖNYVTÁR FÉLIG!				TEMPLOMI ÉPÍTMÉNY KILO (RÖV.)				BELSŐ ALAK! ADATLAN!	
L.N.J.	A												AMI NEM FOGY EL				

Augusztus 13-i rejtvényünk megfejtése: **A milliomos olyan boldog ember, akinek a hónap végén is van pénze.**

Megkezdte a felkészülést Marosvásárhely kosárlabdacsapata

Újra munkába állt a marosvásárhelyi városi sportklub élvonalbeli kosárlabdacsapata: a játékoskeret tagjai szombaton találkoztak először, a következő idényre készülve. A csapat Srecko Sekulović vezetőedző irányításával már az első edzéseit is megtartotta a Simon László Sportszarnokban.

A marosvásárhelyiekre a következő időszakban több felkészülési mérkőzés vár. Az első tesztet augusztus 26-án 19 órától rendezik hazai pályán, a Brassói Corona lesz a ligeti létesítmény vendége. Szeptember 1-jén ismét itthon lépnek pályára, akkor az Argeş Piteşti lesz az ellenfél.

A tervek szerint szeptember 4-én és 5-én az alakulat Brassóban vesz részt felkészülési tornán, majd szeptember 18-án és 19-én Nagyszebenben folytatódik az edzőmérkőzések sorozata. A programban a helyi CSU, valamint az Argeş Piteşti elleni találkozók szerepel. A marosvá-

sárhelyi klub ugyanakkor jelezte, hogy a felkészülési mérkőzések időpontjai még változhatnak.

Az első tétmérkőzés szeptember 25-én lesz, a Románia-kupa első fordulójában lépnek pályára a marosvásárhelyiek, akiknek addigra

megfelelő formába kell lendülniük. A csapat célja, hogy az új idényben az eddigieknél versenyképesebb legyen az élvonalban.

A Nemzeti Liga új szezonja október 3-án rajtol. A Marosvásárhelyi CSM számára idegenben – a Te-

mesvári SCM Politehnica otthonában – kezdődik a bajnokság. A szakmai stábnak így bő másfél hónap áll rendelkezésére, hogy az új idény kezdetére a keretet megfelelő erőnléti állapotba, a csapatjátékot pedig optimális szintre hozza.

Fotó: a marosvásárhelyi városi sportklub közösségi oldala

NBA-szakember lett a román kosárlabda-válogatott szövetségi kapitánya

Az amerikai Jonah Herscu, a Chicago Bulls másodedzője veszi át a román kosárlabda-válogatott irányítását, miután megállapodott a hazai sportági szövetséggel. A szakember 17 szezonnyi szakmai tapasztalattal rendelkezik az NBA-ben, a G League-ben és a WNBA-ben, korábban pedig a Portland Trail Blazers, a Sacramento Kings, a Los Angeles Lakers és a Chicago Sky stábjában is dolgozott. Személyes jelentősége is van számára a kinevezésnek, ugyanis édesapja Bukarestben született, így román gyökerekkel rendelkezik. Herscu augusztus végén mutatkozik be a román válogatott kispadján a 2029-es Európa-bajnokság előselejtezőjében, ahol augusztus 27-én Dánia, augusztus 30-án pedig Bulgária lesz az ellenfél.

Csányi Sándor elfordult Infantinótól, nem támogatja tovább a FIFA-elnököt

Újabb komoly nézeteltérés alakult ki a FIFA vezetésében: a Magyar Labdarúgó-szövetség elnöke, Csányi Sándor, aki a nemzetközi szövetség alelnöke is egyben, már nem támogatja Gianni Infantino újraválasztását. A magyar sportvezető erről közvetlenül a FIFA első emberét tájékoztatta egy levélben, amelynek tartalmát a Bloomberg ismertette.

Csányi döntése mögött a FIFA működésével kapcsolatos több vita is áll. A magyar sportvezető különösen súlyosnak tartja Kevin Lamour menesztését, aki a szervezet operatív igazgatójaként korábban szembekerült a FIFA elnökével. Lamour távozása azért váltott ki elégedetlenséget, mert a szakember elenezte azt a marketingstratégiát, amely a világbajnokságok kereskedelmi jogait is érintette. Mint ismert, a FIFA-elnök olyan vállalatot akart létrehozni, amely a világbajnokságok és más FIFA-versenyek kereskedelmi jogait kezelte volna, részvényeinek 21 százalékát pedig egy magántőke-befektetőnek értékesítették volna. Infantino később maga is elismerte, hogy az elképzelés nem bizonyult helyesnek.

A magyar szövetség már korábban sem támogatták a FIFA vitatott tervét. Az MLSZ az UEFA-val összhangban nem állt a kezdeményezés mellé, így Csányi mostani lépése illeszkedik az európai szövetségek egy részének egyre határozottabb álláspontjához. FIFA-alelnökként a magyar sportvezető döntése különösen fontos jelzés, hiszen a szervezet legmagasabb vezetői közé tartozik.

Infantino számára ráadásul nem ez az első konfliktus egy FIFA-alelnökkel. Korábban az Angol Labdarúgó-szövetség (FA) vezetője, Debbie Hewitt is nyíltan bírálta a FIFA elnökének egyes terveit. Az UEFA és a FIFA között ugyancsak feszült maradt a viszony, az európai szövetség pedig továbbra sem zárta le a bojkott lehetőségét a vitatott kezdeményezéssel kapcsolatban.

A következő időszakban elválik, hogy Csányi döntése elszigetelt tiltakozás marad-e, vagy további vezetők is szembefordulnak Infantinóval. A FIFA elnöke korábban világossá tette, hogy folytatni kívánja munkáját a szervezet élén, ám az újabb belső konfliktusok és a támogatók elvesztése egyre komolyabb kihívást jelenthet számára.

Izrael is hátat fordított

Izrael lett a legújabb FIFA-tagország, amely hivatalosan visszavonta támogatását Gianni Infantino újraválasztásától – közölte a The Guardian című lap az Izraeli Labdarúgó-szövetség (IFA) elnökének, Moshe Zuarenek a levele alapján.

Az IFA szerint Kevin Lamour FIFA-operatív igazgató menesztése, valamint a szervezet kereskedelmi jogainak átalakítására vonatkozó, később elvetett terv példátlan bizalmi válságot idézett elő a FIFA és az UEFA között. Izrael döntése több európai szövetség, köztük az angol, a walesi, a skót és az ír szövetség korábbi támogatásmegvonását követi, így egyre nagyobb nyomás nehezedik az újraválasztására készülő Infantino elnökségére.

Rodri aláírt a Barcelonához

Rodri hivatalosan is az FC Barcelona játékosa lett. A katalán klub négyéves szerződést kötött a 30 éves spanyol középpályással, aki 2030. június 30-ig kötelezte el magát. Az átigazolási összeget nem hozták nyilvánosságra, de a bónuszokkal együtt akár 76,5 millió eurót is elérhet.

A Manchester Citytől hét év után távozó Rodri Pep Guardiola irányítása alatt Bajnokok Ligáját és négy angol bajnoki címet nyert, 2024-ben pedig elhódította az Aranylabdát. A spanyol válogatott csapatkapitánya az elmúlt időszakban térsérülésekkel küzdött, július végén pedig kisebb hátműtéten esett át, így egyelőre kérdéses, mikor debütálhat teljes értékűen a Barcelonában.

Varga Barnabás félórát kapott Szófiában

Varga Barnabás a kispadról nézte végig a Levszki Szófia és az AEK Athén bulgáriai Bajnokok Ligája-playoff mérkőzésének első 58 percét, a görög csapat edzője, Marko Nikolics ugyanis nem nevezte a kezdőcsapatba. A rendkívül gyenge színvonalú mérkőzés képe érdemben a magyar labdarúgó-válogatott csatárának pályára lépése után sem változott, az AEK támadójátéka továbbra is veszélytelen maradt, így Varga sem tudott döntő szerepet vállalni. A két csapat rendkívül óvatos futballt mutatott be, és a találkozó végül gól nélkül zárult, így a továbbjutásról a jövő heti athéni visszavágó dönt.

Labdarúgó Bajnokok Ligája, playoff-kör, első mérkőzések: Levszki Szófia – AEK Athén 0-0, Dinamo Zágráb – Viking Stavanger 2-2, Fenerbahce – Lyon 1-1.

Négy hét után visszatér a Forma–1: sprintversennyel indul a Holland Nagydíj hétvégéje

Négyhetes nyári szünet után ezen a hétvégén ismét felbőgnek a Forma–1-es motorok: a mezőny Hollandiában, Zandvoortban folytatja a világbajnokságot. A Holland Nagydíj a szezon 12. versenye lesz, ráadásul az idény egyik különleges állomása következik, hiszen a hétvége sprintfutamat is tartalmaz.

A zandvoorti pálya számára ez egyben búcsú is lesz. A Forma–1 2021-ben tért vissza a holland helyszínre, ám a szervezők úgy döntöttek, hogy nem hosszabbítják meg a szerződésüket. Az utolsó Holland Nagydíj ezért már új lebonyolítással zajlik: a pénteki egyetlen szabadedzést követően sprintidőmérő, szombaton pedig sprintfutamat és a hagyományos időmérő következnek. A vasárnapi főverseny 16 órakor rajtol.

A program pénteken 13.30-kor kezdődik a szabadedzéssel, majd 17.30-kor jön a sprint rajtsorrendjét meghatározó időmérő. Szombaton 13 órakor rendezik a sprintfutamatot, 17 órától pedig a nagydíj időmérő edzését. A hétvége csúcspontja vasárnap 16 órakor következik. Az idei szezonban ez lesz az ötödik sprintfutamat, a sorozatból pedig már csak a szingapúri állomás marad hátra.

Az időjárás is okozhat meglepetéseket. A hétvége első két napjára hűvös, változékony időt jeleznek, pénteken és szombaton pedig eső is eshet. Ez különösen érdekes lehet, mivel a 2026-os autók esős körülmények közötti viselkedését eddig éles versenyhelyzetben nem igazán volt lehetőség tesztelni.

Októberben érkezik a Michael Schumacherről szóló dokumentumfilm

A Netflix október 2-án mutatja be a Schumacher '94 – Egy legenda születése című dokumentumfilmet, amely Michael Schumacher első Forma–1-es világbajnoki címének évét, az 1994-es szezont dolgozza fel. Az alkotás a versenyek mellett Schumacher magánéletébe is betekintést enged, megszólal benne többek között felesége, Corinna Schumacher, Flavio Briatore, Bernie Ecclestone és David Coulthard. A film bemutatja az imolai tragédiát, Ayrton Senna halálát, a Benetton körüli botrányokat, valamint a Németországban kialakuló „Schumi-mániát”, eddig nem látott felvételekkel is kiegészítve. A Christin Freitag rendezésében készült produkció a Netflix második nagyszabású Schumacher-dokumentumfilmje lesz a 2021-ben bemutatott, teljes pályafutását feldolgozó alkotás után.

Fotó: a Formula–1 Heineken Dutch Grand Prix közösségi oldal

Vasárnap várhatóan szárazabb lesz az idő, de a 17-19 Celsius-fokos hőmérséklet miatt így sem számíthatnak nyáriás körülményekre a pilóták.

A bajnokság első felét a Mercedes uralta, ám a nyári szünet előtti futamokon több rivális is felzárkózott. Andrea Kimi Antonelli 219 ponttal vezeti az egyéni összetettet, Lewis Hamilton 169, George Russell pedig 160 ponttal követi. A konstruktőröknel a Mercedes 379 ponttal áll az élen, a Ferrari 72, a McLaren pedig 159 ponttal van lemaradva. A fejlesztési verseny azonban továbbra is nyitott, így Zandvoortban kiderülhet, hogy a Ferrari és a McLaren képes-e még szelebb kerülni az élvashoz.

A szezon második fele ráadásul rendkívül sűrű lesz: a hollandiai hétvégét szeptembertől egymást követő dupla és tripla forduló követik, miközben az idény hajrájának helyszínei között a jelenlegi geopolitikai helyzet miatt még akadnak kérdőjelek is.

Ukrajna az oroszokkal szembeni szankciók visszaállítását kéri az FIA-tól

Az ukrán kormány levélben kérte a Nemzetközi Automobil-szövetséget (FIA), hogy vonja vissza az orosz és fehérórosz versenyzőkkel szembeni korlátozások feloldását. Az FIA a múlt héten döntött úgy, hogy a két ország sportolói ismét nemzeti zászlójuk és jelképeik alatt versenyezhetnek, valamint himnuszuk is elhangozhatnak a nemzetközi eseményeken. Ukrajna szerint a döntés figyelmen kívül hagyja a háború miatt a motorsportot ért súlyos következményeket, és több ukrán versenyző is életét veszítette a konfliktusban. Az orosz autósport-szövetség ezzel szemben üdvözölte az FIA döntését, amely szerinte fontos lépés Oroszország nemzetközi motorsportba való teljes visszatérése felé.

Târgu Mureș
Marosvásárhely

Figyelem, változik több autóbusz útvonala!

Augusztus 17-től útfelújítási munkálatok miatt ideiglenes forgalmi változások lépnek életbe.

• 3, 6, 9, 14, 15, 16, 16C, 32 és 46: módosított útvonal

• 2B: módosított útvonal mindkét irányban

• 42 és 45: a végállomás a Közszállítási Vállalat székhelyére (Béga utca 2. szám) költözik.

Kérjük, indulás előtt kövessék az esetleges további változásokat hivatalos felületeinken.

A polgármesteri hivatal
bel- és külkapcsolati osztálya

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

JEDDI CUKRÁSZLABORBA keresünk SZEMÉLYZETET a termelésbe és az eladásba. Jelentkezni a Fő út 31. szám alatt. Tel. 0745-668-883. (69393)

DORA OPTICS

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

Szemészet

Gasztroenterológia

Kardiológia

Fül-orr-gégészet

Érsebészet

Tüdőgyógyászat

Plasztikai sebészet

SPITAL DORA OPTICS

www.doraoptics.ro

0733 553 976

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalom, tetőkészítést, cserépforgatást saját anyagból is, kisebb javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, Attila. (28760)

MEGEMLÉKEZÉS

Szomorú szívvel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk augusztus 20-án a székeleysőki születésű **KOVÁCS ANNÁRA** halálának tizedik évfordulóján. Jóságát és szeretetét szívünkben őrizzük. Nyugodjon békében! Gyerekei, unokái és hozzátartozói. (28839-I)

Fájó szívvel emlékezünk augusztus 20-án **TÖVISSI LÁSZLÓRA** halálának 38. évfordulóján. Csendes nyugalma felett örködjön sírig tartó szeretetünk. Szép emlékét és szeretetét szívünkben őrizzük. Nyugodj békében! Szerettei. (28844-I)

Fájó és szomorú szívvel emlékezem szeretett szüleim és testvérem, az ákosfalvi születésű **id. KISS IMRE** halálának 26., **KISS ROZÁLIA** (szül. Szatmári) halálának 10., valamint **ifj. KISS IMRE** tragikus halálának 16. évfordulóján. Isten akaratába belenyugodva, kegyelettel őrzi emléküket **id. Kiss Benjámin és felesége, lánya, fia és családjuk.** (28858)

ELHALÁLOZÁS

Szívünk mély fájdalommal, de a Jóisten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy **CSIZMADI ERNŐ** a marosvásárhelyi konzervgyár volt gazdasági igazgatója, türelemmel viselt hosszas betegsége után, életének 83. évében, 2026. augusztus 17-én örökre megpihent. Drága halottunkat augusztus 20-án 14 órakor kísérik utolsó útjára a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! A gyászoló család. (28850-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett apa, testvér, nagypapa, rokon és jó barát, **TROMBITÁS CSABA** okl. gépészmérnök élete 70. évében elhunyt. Drága halottunk temetése 2026. augusztus 21-én 12 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! A gyászoló család. (28867-I)

„Küzdöttél, de már nem lehet,
Csend ölel át és szeretet.
Csak az hal meg, kit felednek,
Örökké él, kit igazán szeretnek.”

(Kosztolányi Dezső)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó férj, édesapa, após, nagypapa, rokon, jó szomszéd és ismerős, **BENCE KÁROLY** életének 68. évében, 2026. augusztus 18-án csendesen elhunyt. Drága halottunk földi maradványait 2026. augusztus 21-én 11 órakor helyezzük örök nyugalomra a katolikus egyház szertartása szerint a Jeddi úti temetőben. A gyászoló család. (p-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Szomorúan értesültünk volt kollégánk, **KEREKES ANDRÁS** elhunytáról. Részvétellel osztozunk a család gyászában. Volt kollégái a villamos vállalat tervezőosztályáról. (28857-I)

Őszintén együttérzünk László Sándorral és Sanyikával **ILONKA**, a **FELESÉG** és az **ANYA** elvesztése okozta fájdalmukban. Zörgő István és Éva (-I)

ÚJ KENYÉR ÜNNEPE

SĂRBĂTOAREA PÂINII NOI

Marosvásárhelyi vár
Cetatea Medievală, Târgu Mureș

2026. augusztus 20.
20. august 2026.

18:00 óra
ora 18:00

SZERVEZŐ
ORGANIZATOR

Târgu Mureș
Marosvásárhely
Neumarkt am Mieresch

TÁRSSZERVEZŐ
COORGANIZATOR

PRO XXI
SPORT ÉS KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY

TÁMOGATÓ
SPONZOR

www.eldi.ro

SÍREMLÉK AKCIÓ

-40%
KEDVEZMÉNNYEL

Minőségi gránit síremlékek

6 990 RON
kezdőáron

AKCIÓNK AUGUSZTUS 31-IG
ÉRVÉNYES!

A kép illusztráció

Nyárádtő, Fő út, 446/B
(közel a sörgyárhoz)

Tel: 0265-328663, 0738-795191

Spălătorie și detailing auto

**Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.**

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Folytatódik a lomtalanítási akció Marosvásárhelyen: begyűjtik a nagy méretű, a textil- és a veszélyes hulladékokat

Július 22. és augusztus 31. között egyszerű megoldást kínálunk azoknak a tárgyaknak az elszállítására, amelyeket a lakosság már nem használ, és amelyek nem helyezhetők a hagyományos hulladékgyűjtő edényekbe.

Mit lehet a konténerekbe tenni?

- Nagy méretű hulladékok – régi bútorok (asztalok, székek, kanapék, ágyak, matracok, szekrények), szőnyegek, sílécek stb.
- Egyéb tárgyak – kerékpárok, játékok, állatketrecek.
- Textilhulladék – ruházat, cipők, táskák, övek, háztartási textíliák, ágyneműk, takarók, függönyök, sötétítők.
- Veszélyes hulladékok – elemek, izzók, festékes, lakkos, hígítós vagy oldószeres edények.

Kérjük, hogy a minél hatékonyabb újrahasznosítás érdekében a textíliákat tisztán, zsákokba vagy zacskókba csomagolva tegyék a konténerbe.

A speciális gyűjtőkonténerek a város minden részére eljutnak, helyszínenként 3 napig lesznek elérhetők. A teljes program megtalálható a polgármesteri hivatal honlapján: <https://shorturl.at/GuAkC>

Augusztus 22–25. között a Tudor lakónegyedben, a következő helyszínen lesznek a speciális konténerek:

- Ferdinánd király utca, az utca bejáratánál, a Poklos-híd közelében,
- Ágacska utca, a parkolóban, a felé vezető úton,
- Merészség utca, a Diamant park közelében,
- Termékenység utca, az egykori hőközpont közelében,
- Munka utca, a volt hőközpont közelében,
- Jövő utca, a hulladékgyűjtő pontok közelében,
- Harmónia utca, a játszótérek közelében, a templom melletti parkolóban,
- Barátság utca, a volt hőközpont közelében.

A polgármesteri hivatal bel- és külkapcsolati osztálya

CAMPANIA DE COLECTARE A DEȘEURILOR TEXTILE, VOLUMINOASE ȘI PERICULOASE

TEXTIL, LOM ÉS VESZÉLYES HULLADÉKOK GYŰJTÉSE

Primăria municipală
Târgu Mureș
Marosvásárhely
Polgármesteri hivatala

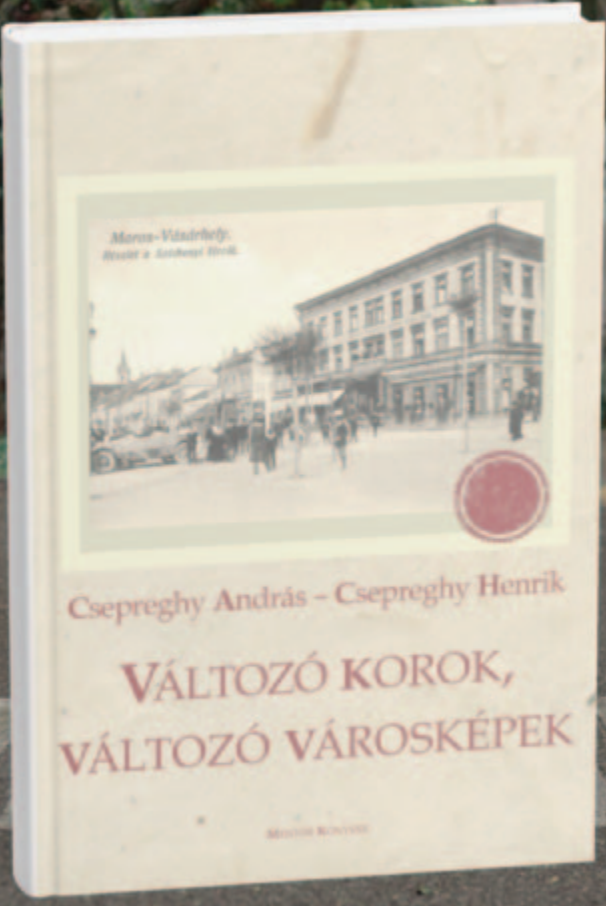
**Marosvásárhelyi
Rádió
România**

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

<https://mentorkonyvek.ro/>

Csepreghy András - Csepreghy Henrik

**VÁLTOZÓ KOROK,
VÁLTOZÓ VÁROSKÉPEK**

MELISSA NYITÓ